

บรรณานุกรม

- กาญจนา कुमारิกษ์. คำบรรยายประกอบคำสอนรายวิชา ศล.319 หลักสูตร. นครปฐม: แผนกบริการกลาง สำนักงานอธิการบดี พระราชวังสนามจันทร์, 2522.
- _____. หลักสูตรและการพัฒนา. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2527.
- กาญจนา มณีแสง. หลักการวิจัยเบื้องต้นทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2522.
- การศาสนา, กรม. หลักและวิธีการจัดจรรยาศึกษาและหัวข้อจริยธรรมสำหรับการอบรมสั่งสอนนักเรียนนักศึกษา. (ฉบับทดลอง) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2521.
- _____. กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือจริยศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2523.
- _____. ประวัติพระพุทธศาสนาแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ภาค 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2525.
- กิริติ ศรีวิเชียร. การจัดจรรยาศึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2524.
- ก่อ สวัสดิพานิชย์. "นโยบายและแนวทางในการพัฒนาการศึกษา การศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทยในแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 5." กองแผนงาน กระทรวงศึกษาธิการ รวมคำบรรยายและคำปราศรัยเรื่องนโยบายทางการศึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬินไทย, 2522.
- ก่องแก้ว เจริญอักษร. ธรรมวิทยา. ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- โกวิท ประวาลพฤษย์. "พัฒนาการของจริยศึกษา." เอกสารการสอนชุดวิชาจริยศึกษา หน่วยที่ 1 - 5. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดคางกอกมัลลิก, 2528.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. สำนักนายกรัฐมนตรี. รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2522.

คณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติฉบับที่ 5 (2525 - 2529). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2525.

_____. แผนพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (2530 - 2534). กรุงเทพ
มหานคร: ยูไนเต็คโปรดักชั่น, ม.ป.ป.

จิตรกร ตั้งเกษมสุข. ความเป็นมาของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: บางกอกการพิมพ์ไทย,
2525.

จำรัส น้อยแสงศรี. คู่มือการศึกษา เทคนิคและวิธีสอนของครู. พระนคร: โรงพิมพ์วิทยากร,
2520.

_____. วิธีสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: อัสสัมชัญ, 2527.

ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์ และคณะ. หนังสือเรียนสังคมศึกษา รายวิชา ส 041 พุทธศาสนา
ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2526.

ชำนาญ นิสารัตน์. หนังสือเรียนสังคมศึกษา รายวิชา ส 041 พระพุทธศาสนาในประเทศไทย.
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

ชำเลือง วุฒิจันทร์. หลักการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์การศาสนา, 2524.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล.
กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

ดวงเดือน พิศาลบุตร. ประวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: มงคลการพิมพ์, 2517.

ดวงรัษฎ์ ศศะนาวิน. "หลักสูตรศีลธรรมและปัญหา." เรื่องนำรู้ของกรมวิสามัญศึกษา
เกี่ยวกับจริยศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2513.

คำรา, กรม. ข้อสอบไล่ประโยคมัธยมบริบูรณ์ชาย พ.ศ.2464. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
กรมคำรา กระทรวงธรรมการ, 2469.

_____. ข้อสอบไล่ประโยคมัธยมบริบูรณ์ชาย พ.ศ.2465. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมคำรา
กระทรวงธรรมการ, 2470.

คำรา, กรม. ข้อสอบไล่ประโยคมัธยมบริบูรณ์ชาย พ.ศ.2466. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมคำรา
กระทรวงธรรมการ, 2471.

____. ข้อสอบไล่ประโยคมัธยมบริบูรณ์ชายและประโยคมัธยมวิสามัญหญิง พ.ศ.2470.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมคำรา กระทรวงธรรมการ, 2471.

____. ข้อสอบไล่ประโยคมัธยมบริบูรณ์ชาย แผนกกลางและประโยคมัธยมวิสามัญหญิง
พ.ศ.2471. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมคำรา กระทรวงธรรมการ, 2472.

____. ข้อสอบไล่ประโยคมัธยมแผนกกลาง ภาษา วิทยาศาสตร์ พ.ศ.2472. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์กรมคำรา กระทรวงธรรมการ, 2473.

ธนู แสงศักดิ์. "หลักสูตรพระพุทธศาสนา." ในการประเมินผลหลักสูตรค่านคุณลักษณะ.
กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2526.

ธรรมการ, กระทรวง. หลักสูตรสำหรับโรงเรียนผู้หญิง ร.ศ.126(2450). ม.ป.ท., ม.ป.ป.

____. หลักสูตรสามัญศึกษา ร.ศ.130(2454). ม.ป.ท., ม.ป.ป.

____. หลักสูตรหลวง หลักสูตร พ.ศ.2456. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามมิตร, 2456.

____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2471. พระนคร: โรงพิมพ์กรมคำรา, 2471.

____. ประมวลศึกษาภาค 2 หลักสูตรชั้นมัธยมต้นและปลาย พ.ศ.2480. พิมพ์ครั้งที่ 2
พระนคร: โรงเรียนช่างพิมพ์วัดสังเวช, 2480.

____. ระเบียบการสอบความรู้ตามหลักสูตรสามัญศึกษา พ.ศ.2480. พระนคร:
โรงเรียนช่างพิมพ์วัดสังเวช, 2480.

นวลจันทร์ รัตนกร, ชูติมา สัจจานันท์ และมารศรี ศิวรักษ์. รางวัลวรรณกรรมไทย
พ.ศ.2450 - 2529. กรุงเทพฯ: โอ เอส พรินต์ติ้งเฮาส์, 2529.

นาคยา ภัทรแสงไทย. พุทธศาสตร์การสอนเพื่อพัฒนาค่านิยม. กรุงเทพฯ: พีระพธนา, 2524.

นพเสน สมยานนทนากุล และคณะ. งานภาคินพนธ์เรื่อง วิวัฒนาการเกี่ยวกับการบริหาร
การศึกษาไทย. ช่วงปี พ.ศ.2516 - 2520 (ในค่านนโยบาย), 2520. (โรเนียว)

บรรเทา กิตติศักดิ์. "แนวการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย."

เอกสารประกอบการอบรมผู้ให้การอบรมครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2529.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร:

ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์พระนคร, 2527.

เบญจวรรณ สุนทรากุล. วิวัฒนาการแบบเรียนไทย. นนทบุรี: โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิง

ปากเกร็ด, 2518.

ปาน จันทรานุต. พ.อ.(พิเศษ). ศีลธรรมกับปัญหาเยาวชน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์,

2521.

ปัญญานันทะภิกขุ. รักรุกให้ถูกทางภาค 2. กรุงเทพมหานคร: สมชายการพิมพ์, 2520.

_____. คำสอนผู้บวชใหม่ เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: อักษรทองการพิมพ์, 2520.

ประสาร ทองภักดี. "กลวิธีสอนความแนวพุทธศาสตร์." ศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์

ภาคที่ 2 ระบบการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ

วัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2526.

พนัส หันนาคินทร์. "การสร้างจริยธรรมให้แก่เด็กเรียนไทย." เอกสารการอบรมวิจัยปฏิบัติการ

ครั้งที่ 7. กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2526.

_____. การมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิษเนศ, 2528.

_____. การศึกษาของไทย. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช, 2521.

พระมหาจินดา อาจารย์กุลโล. ศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ภาคที่ 5 การวัดและ

ประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ,

2526.

พระมหาณรงค์ จิตตโสภโณ. "วิธีสอนของพระพุทธเจ้า." ในกรมการศาสนา ฝ่ายศาสนสถานศึกษา

สถานศึกษา กองศาสนศึกษา. เอกสารเกี่ยวกับการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียน

พุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่วราชอาณาจักร ประจำปี 2523. ม.ป.ท., ม.ป.ป. (อัดสำเนา)

พระธรรมญาณมุนี. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
กรมการศาสนา, 2523.

_____. ธรรมญาณนิพนธ์. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์, 2528.

พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. นิราศท่าดินแดง. อ้างถึง ทวน วิริยาภรณ์
ชุมนุมพระราชนิพนธ์และบทประพันธ์ ธนบุรี: ป.พิศนาคะการพิมพ์, 2507.

พระศรีนครินทราบรมราชชนนี, สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ. การบริหารทางจิตสำหรับเด็กวัยรุ่น.

พิมพ์พระราชทานในพระราชพิธีฉลองพระชนมายุสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
ครบ 80 พรรษา วันที่ 21 ตุลาคม 2523.

พระโสภณคณาภรณ์ (ระแบบ ฐิตญาโน). ส่องสิ่งสงสัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศิwap, 2528.

_____. ประวัติศาตร์พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิwap, 2529.

_____. พระพุทธศาสนาให้อะไร. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิwap, 2529.

พิฑูร มลิวัลย์. พระพุทธศาสนาสำหรับประชาชน ตอน 1. กรมการศาสนา กระทรวง
ศึกษาธิการ กรุงเทพฯ: ฝ่ายปริยัติปกครอง กอศสศึกษา, 2527.

ภิญโญ สาธร. หลักบริหารการศึกษา. พระนคร: วัฒนาพานิช, 2516.

_____. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศ.ส.การพิมพ์, 2523.

ยุทธศึกษาทหารบก, กรม. แนวสอนวิชาจรรยาในโรงเรียนนายร้อยทหารบก. พิมพ์ครั้งที่ 6
พระนคร: โรงพิมพ์กรมยุทธศึกษาทหารบก, 2480.

เย็นใจ เลหาวิช. ศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ภาคที่ 5 การวัดและประเมินผลการศึกษา
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2526.

ระวีวรรณ บัณฑิต. "หลักสูตรมัธยมศึกษา." เอกสารประกอบคำบรรยายการศึกษา.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศึกษา, 2493.

รามคำแหง, มหาวิทยาลัย. ปรุมนิเทศการศึกษาปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2519.

รุ่งทิวา จักรกร. การมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

รัตนา ฤชาฤทธิ. วิวัฒนาการแบบเรียนของไทย. กรุงเทพฯ: กองตำรา กรมวิชาการ,
ม.ป.ป. (อัครสำเนา)

ละอ อารุณยะวนิช. จริยศึกษาและการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คำรวจ,
2520.

ลาอุแยร์. จดหมายเหตุผลแยร์ฉบับสมบูรณ์. ลันด์ ท.โกมลบุตรแปล. เล่ม 1. 2510.
พระนคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์, 2510.

วนิช บรรจง และคณะ. วิชาการศึกษาหลักการศึกษ 1. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์,
2517.

วนิดา ลิทธิธฤทธิ. การศึกษาไทย. ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529.

วดิน อินทสระ. ศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ภาคที่ 5 การวัดและการประเมินผล
การศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2526.

วรวิทย์ วดินสรากร. การศึกษาของไทย. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสารมวลชนจำกัด,
2519.

_____. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2520.

วิชาการ, กรม. ความเป็นมาของแผนการศึกษาชาติ ชุดพัฒนาการทางการศึกษา
เอกสารลำดับที่ 1. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์โดยโครงสร้างพัฒนาการศึกษา,
2513.

_____. แนวทางพัฒนาจริยธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมศาสนา, 2523.

วิชาการ, กรม. กรมวิชาการ 2516. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2516.

- วิชาการ, กรม. คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2521.
- ____. แนวพระราชดำริแก้รัชกาล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2527.
- ____. หลักสูตรวิชาสังคมศึกษา พระพุทธศาสนาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2527.
- ____. คู่มือหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย หมวดวิชาสังคมศึกษา วิชาศีลธรรม พุทธศักราช 2520. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2520.
- ____. กระทรวงศึกษาธิการ. การประเมินผลการศึกษา. เอกสารพัฒนาหลักสูตร ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2519.
- ____. คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. พ.ศ.2529. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2529.
- ____. คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ วก 164/2531 เรื่องการกำหนดหนังสือเรียนสำหรับ เลือกใช้ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2532.
- ____. คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ วก 91/2532 เรื่องการกำหนดหนังสือเรียนสำหรับเลือกใช้ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2532.
- วิชาธิการ, กรม. ข้อสอบไล่ประมปีที่ 3 ข้อสอบไล่มัธยมปีที่ 3 และข้อสอบไล่มัธยมปีที่ 6 ชาย พ.ศ.2473. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมวิชาธิการ กระทรวงธรรมการ, 2474.
- วิชัย ราษฎร์ศิริ. หลักสูตรและแบบเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิตใหม่. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2523.
- วิรุฬ ลิลาพฤทธิ. เทคโนโลยีทางการศึกษา: สื่อการสอนและการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช, 2521.

วิลาสวงศ์ พงศบุตร. แบบเรียนสังคมศึกษา ส.401 ส.402 ประวัติศาสตร์ไทย.

กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2519.

วิเวก ปางพูนพงศ์. "คำกล่าวเปิดการอบรม." รายงานการอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสังคมศึกษาในส่วนที่ว่าด้วยพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 8 - 12 เมษายน 2528. ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2528.

ศึกษาธิการ, กรม. หลักสูตร พ.ศ.2438. ม.ป.ท., ม.ป.ป. (อัดสำเนา)

____. หลักสูตรกรมศึกษาธิการ สำหรับสามัญศึกษาประถมและมัธยม ร.ศ.124. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรนิติ, 2448.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรสามัญศึกษา พ.ศ.2464. ม.ป.ท., 2464.

____. หลักสูตรเตรียมอุดมศึกษา พ.ศ.2491. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2491.

____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2493. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2493.

____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2493. พิมพ์ครั้งแรก พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2493.

____. หลักสูตรเตรียมอุดมศึกษา พุทธศักราช 2498. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2498.

____. หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.1-2-3) พุทธศักราช 2503. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515.

____. หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.4-5) พุทธศักราช 2503. พิมพ์ครั้งที่ 4. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2508.

____. หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518. กรุงเทพฯ: แผนกช่างพิมพ์ โรงเรียนสารพัดช่าง พระนคร, 2518.

____. หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น หมวดวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2520. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์, 2520.

____. หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย หมวดวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2520. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์, 2520.

____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์, 2520.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. การจัดการศึกษาไทยตามแผนการศึกษาแห่งชาติ: อดีต-ปัจจุบัน

กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงพิมพ์อักษรไทย, 2530.

- ____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์การพิมพ์, 2523.
- ____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2524.
- ____. คู่มือการประเมินผลการเรียนคามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2523.
- ____. ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2507.
- ____. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดผลการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ พ.ศ.2505. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2507.
- ____. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดผลการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ พ.ศ.2506. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2507.
- ____. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดผลการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สายสามัญ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2511 พร้อมด้วยฉบับ พ.ศ.2505 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2510. พิมพ์ครั้งที่ 2 พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2513.

ศึกษานิเทศก์, หน่วย. กรมสามัญศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรและทฤษฎีการปลูกฝังเสริมสร้างจริยธรรมลำดับที่ 1/2529.

สันต์ ธรรมบำรุง. การสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์, 2522.

สมคิด ชันทอง. "ปัญหาการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษา." เอกสารประกอบการสอนวิชามัธยม 581 สัมมนาปัญหาและการวิจัยในระดับมัธยมศึกษาภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2528.

สมคิด บางโม. พื้นฐานการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ประสานมิตร, 2524.

สมทรง ปุณฺณฤทธิ. หลักสูตรการสอนศีลธรรมในปัจจุบัน ในกรมการศาสนา ฝ่ายศาสนสถานศึกษา กองศาสนศึกษา. เอกสารเกี่ยวกับการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่วราชนาถจักร ประจำปี 2523. ม.ป.ท., บ.ป.ป. (อค์สำเนา)

สมทรง บุญญฤทธิ์. กลวิธีสอนจริยธรรม. กรุงเทพฯ: สมชายการพิมพ์, 2524.

_____. คู่มือการสอนศีลธรรม. กรุงเทพฯ: สมชายการพิมพ์, 2525.

สมพร เทพลีธา. "การสอนจริยศึกษา." คำบรรยายในการประชุมสัมมนาทางวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนา. เมื่อ 4 พฤษภาคม 2525. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน ป.สัมพันธ์พาณิชย์, 2525.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. "หลักการวัดและประเมินผล." เอกสารคู่มืออาจารย์ด้านการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

สวัสดิ์ จงกล. ร้อยปีการวัดผลการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 2527.

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. จริงหรือที่ว่าพระพุทธศาสนาไม่มีหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป.

สิทธิพงศ์ ดันดยาพิศาลสุทธิ. "พระพุทธศาสนากับการศึกษาของชาติ." 96 ปีกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2531.

ลิขปนนท์ เกตุทัต. ปัญหาการศึกษาของไทยในปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2523.

สุนทร ศรีโกษา. พื้นฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ: หัดดโกศลการพิมพ์, 2522.

สุพัตรา ชมเกต. การศึกษาไทย อดีต ปัจจุบันและแนวโน้ม. นครปฐม: แผนกบริหารกลางสำนักงานอธิการบดีพระราชวังสนามจันทร์, 2523.

สุนน อมรวิวัฒน์. "การสอนแบบธรรมสาส์น." เรื่องน่ารู้ของกรมวิสามัญศึกษาเกี่ยวกับจริยศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2513.

_____. "คำถาม - คำตอบบางข้อเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา." เอกสารทางวิชาการหลักสูตรและการสอนระดับประถมศึกษา. แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ท., 2514.

เสถียร สุกโสภา. พุทธศาสนากับพระมหากษัตริย์ไทย. กรุงเทพฯ: คลังวิทยา, 2505.

แสง จันทรวงาม. "การสอนจริยธรรมในโรงเรียน." รายงานการสัมมนาจริยธรรม
ในสังคมไทยปัจจุบัน โครงการพัฒนาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. พระนคร:
โรงพิมพ์การศาสนา, 2522.

สำนักนายกรัฐมนตรี. ประชุมจดหมายเหตุสมัยกรุงศรีอยุธยา ภาค 1. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2510.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.6 ศ 1/11 แสดงศิลปกรรมและหัตถกรรม (1ตุลาคม 2455 -
3 กรกฎาคม 2467)

อบรม ลินภิบาล. คู่มือฝึกสอน. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2524.

อบรม ลินภิบาล และชาญชัย ศรีไสยเพชร. วิชาพื้นฐานการศึกษา (ศึกษา 111).
กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2522.

อวย เกตุสิงห์. "จริยศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลสมบูรณ์ได้อย่างไร." เรื่องนำรู้ของกรมวิสามัญศึกษา
เกี่ยวกับจริยศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2513.

อุทุมพร ทองอุไทย. การประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ปรึกษาการพิมพ์,
2520.

อำนวย ทะพิงค์แก และชยันต์ วรรณะภูติ. "ปัญหาจริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของ
นักการศึกษาไทย." รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน. พระนคร:
โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2522.

อำไพ สุจริตกุล. การสอนจริยศึกษาในหลักสูตรใหม่ให้ได้ดี. สภาผู้แทนราษฎรแห่งชาติ
ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2527.

วารสาร

กฤษณา ลินไชย. "แบบเรียนไทยในอดีต." จันทร์เกษม. 148 (พฤษภาคม - มิถุนายน
2522): 35 - 46.

ก่องแก้ว เจริญอักษร. "การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจริยศึกษา." วารสารครุศาสตร์.
13, 2 (ตุลาคม - ธันวาคม 2527): 43.

ช. บุศราคำ. "วิธีปลูกฝังคุณธรรมและจริยศึกษาในโรงเรียน." สารพัฒนาหลักสูตร.

มิถุนายน 2530: 7 - 9.

ชาญชัย ยมดิษฐ์. "การศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา: ปรัชญาที่ต้องทบทวน." สารพัฒนาหลักสูตร. มกราคม 2531: 44 - 47.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. "การเสริมสร้างจริยธรรมแก่นักเรียน: ภาระหน้าที่ของครูทุกฝ่ายในโรงเรียน." วารสารแนะแนว. 18, 93 (มิถุนายน - กรกฎาคม 2527): 11 - 17.

ถวัลย์ มาศจรัส. "สื่อการสอน: บทบาทจากในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต." ข่าวครูไทย 4 (เมษายน 2529): 12 - 16.

ทิพวัน เวศกาวิ. "การเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาในรัตนโกสินทร์สมัย." จันทร์เกษม 167 (ก.ค. - ส.ค.) 2525: 17 - 33.

ทศนา แยมณี. "การสอนกลุ่มสัมพันธ์ในโรงเรียน." วิทยาสาร 23 (ธ.ค. 2521): 16 - 17.

ปาน จันทรานุต. "วิถีทางนำพระพุทธศาสนาเข้าถึงเยาวชน." วารสารวัฒนธรรมไทย 10 (กุมภาพันธ์ 2514): 24 - 27.

พระพยอม กัลยาโณ. "การใช้สื่อการสอนจริยธรรมอย่างไรจึงจะดี." การศึกษานอกโรงเรียน 21, 118 (กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2527): 18 - 23.

เมธี ปิลันธนานนท์. "การสอนจริยศึกษาในโรงเรียน." ครูปริทัศน์ 7 (มกราคม 2525): 55 - 59.

วลัย อารุณี. "จอห์น ดิวอี้ กับการศึกษาจริยธรรม." จันทร์เกษม 161 (ก.ค. - ส.ค. 2524): 54 - 56.

วีระ บำรุงรักษ์. "ค่านิยมพื้นฐานกับการพัฒนาประเทศ." วารสารวัฒนธรรมไทย 21, 7 (กรกฎาคม 2525): 31 - 38.

สุนน อมรวิวัฒน์. "การสร้างเสริมจริยธรรมในสถานศึกษา." ครูศาสตร์ 11, 4 (เมษายน - มิถุนายน 2526): 43 - 54.

สุวรรณ เมื่อกใจแก้ว. "ความเชื่อ." วิทยารย 6 (สิงหาคม 2504): 415 - 417.

อดิศักดิ์ ทองบุญ. "การสอนจริยศึกษาแก่เด็ก." คู่มือปฏิบัติฉบับความรู้เกี่ยวกับเด็ก.
2522: 60 - 62.

อมร ไสภณวิเชษฐวงศ์. "พระพุทธเจ้าทรงสอนอย่างไร." ประชาศึกษา 19 (10 พฤษภาคม
2511): 543 - 557.

ศาสตราจารย์ จิตนะ. "การใช้ส่วนพุทธศาสตร์ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา."
สารพัฒนาหลักสูตร. มีนาคม 2530: 20 - 24.

สัมพันธ์ ทองสมัคร. "แนวทางการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่เยาวชน."
วารสารการศึกษาออกโรงเรียน. ปีที่ 21 ฉบับที่ 118 (กุมภาพันธ์ - มีนาคม
2527): 28 - 35.

วิทยานิพนธ์

กมล อุดลพันธ์. "การศึกษาปัญหาการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม
ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง."
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

กิตติศักดิ์ รัตนจันทร์. "การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาพระพุทธศาสนาระหว่าง
มัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ กับแผนการเรียน
สังคมศึกษา - ภาษา." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

จรีพันธ์ พิทักษ์. "จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านนาสาร
จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่เคยเรียนและไม่เคยเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์."
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.

ชาญชัย ยมดิษฐ์. "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามศีลห้าตามคำรายงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลายในเขตการศึกษา 6." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา
สารคดีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

- ชูติมา อ่อนละม้าย. "สภาพการจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ชูชาติ นพพลกรัง. "ความคิด เห็น เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มวิชาปรัชญาและศาสนา ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงในวิทยาลัยครู." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- เชาวฤทธิ์ จง เกษกรณ์. "ความคิด เห็นของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ณรงค์ คงกิจ. "พัฒนาการของหลักสูตรมัธยมศึกษาในประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- คณฤดี สุจิตตานนท์รัตน์. "พัฒนาการการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ทวานิต อุธาวร. "พัฒนาการของการสอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา." วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- นงลักษณ์ จันทรแสนโรจน์. "ปัญหาการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาของครูและนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.
- นุชิต ศรีอาจ. "การใช้หลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

- บุญธรรม อินทร์จันทร์. "การปฏิรูปมัธยมศึกษาในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช พ.ศ.2435 - 2475." วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- ปราณี วิชฺรวาณิชย์. "การสอนศิลปกรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง." วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.
- พรเลขา ศุลารักษ์. "การสอนศิลปกรรมในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- พาสณา กิจถาวร. "บทบาทของคณะสงฆ์ในเรื่องการศึกษาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว." วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- เพ็ญจันทร์ ภูประ เสริฐ. "การสอนศิลปกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนคร ธนบุรี." วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512.
- รัตนา ภมร. "การสอนศิลปกรรมชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญของโรงเรียนในจังหวัดพระนคร ปีการศึกษา 2513." วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513.
- ลัดดา สุวรรณกุล. "พัฒนาการของหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- วารุณี ไอสถารมย์. "การศึกษาในสังคมไทย พ.ศ.2411 - 2475." วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- วุฒิชัย มุลศิลป์. "นโยบายการจัดการศึกษาของไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2512.

- วันดี วัฒนาประสิทธิ์. "ปัญหาการสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น." วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2519.
- วิชากร, กรม. "การประเมินผลหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521.
กลุ่มวิชาสังคมศึกษา (ศีลธรรม พุทธศาสนา จริยธรรม และประวัติศาสตร์ไทย)."
กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2527.
- ศิริพร ศิริวิพันธ์. "ความเชื่อในพระพุทธรูปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในเขตแทรกซึมของผู้อพยพรายคอมมิวนิสต์ จังหวัดอุบลราชธานี." วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2527.
- สมบูรณ์ โพธิ์งาม. "การสำรวจมิติกระบวนการสร้างสรรค์จริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้นในแหล่งค้อยพัฒนาของกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524.
- สมพร จารุณี. "การสำรวจวิธีสอนศีลธรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในเขต
จังหวัดพระนคร - ธนบุรี." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.
- สันต์ ลินธพันธ์ประทุม. "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความเชื่อ และการปฏิบัติ
ตามพระพุทธรูปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดกรมสามัญศึกษา
ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดชัยภูมิ." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- สุดา ชินะวานิช. "ปัญหาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูและนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนปลายในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.

- ศาสตราจารย์ จิตนะ. "การใช้สื่อมวลชนในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา ๑." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- อรอนงค์ สุวรรณกุล. "การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการเรียนการสอนพุทธศาสนาตามเนื้อหาของหลักสูตรสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โดยเปรียบเทียบวิธีสอนแบบใช้ชุดการเรียนการสอนกับไม่ใช้ชุดการเรียนการสอน." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุชกุบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- อารยา เกษมณี. "ปัญหาการสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

วิชาและอัตราเวลาเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๖

ตารางที่ 1 วิชาและอัตราเวลาเรียนในรอบสี่ปีคําตามหลักสูตรสําหรับโรงเรียนผู้หญิง
ร.ศ.126 (พ.ศ.2450)

วิชา	จำนวนชั่วโมงที่ต้องเรียนในรอบสี่ปีคํา			
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4
1. จรรยา	1.00	1.00	2.00	2.00
2. ภาษาไทย	4.00	4.00	4.00	4.00
3. ภาษาอังกฤษ	8.00	8.00	7.00	7.00
4. คำนวณวิธี	5.00	4.00	3.00	3.00
5. ภูมิศาสตร์ พงษาวดาร	2.00	2.00	2.00	2.00
6. สุขวิทยา	1.00	1.00	1.00	1.00
7. ศิลป	2.00	2.00	2.00	2.00
8. การเรือน	3.00	4.00	5.00	5.00
9. กายบริหาร	1.00	1.00	1.00	1.00
รวม	27.00	27.00	27.00	27.00

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 วิชาและอัตราเวลาเรียนในรอบสี่ภาคตามหลักสูตรสามัญศึกษา ร.ศ.130

(พ.ศ.2454) (หลักสูตรมัธยมศึกษาชาย)

วิชา	จำนวนชั่วโมงที่ต้องเรียนในรอบปีหนึ่ง		
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
จรรยา	1.00	1.00	1.00
ภาษาไทย	5.00	5.00	4.00
ภาษาอังกฤษ	7.30	7.30	7.30
คำนวณวิธี	5.00	5.00	6.00
ภูมิศาสตร์ พงษาวดาร	2.00	2.00	2.00
พลีออกราฟี	1.30	1.30	1.30
ศรึระศาสตร์กับศุขวิทยา	1.00	1.00	1.00
แปรงคดิกลพิลิกส	1.30	1.30	1.30
วาด เขียน	1.00	1.00	1.00
การฝีมือ	(1)	(1)	(1)
วิชา เพาะปลูก		(1)	(2)
วิชา ค้าขาย		(1)	(2)
ยิมนาสติกส	1.30	1.30	1.30
รวม เวลา	28.00	28.00	28.00 หรือ 29.00

ตารางที่ 3 วิชาและอัตราเวลาเรียนในรอบสี่ปีตามหลักสูตรสามัญศึกษา ร.ศ.130
(พ.ศ.2454) (หลักสูตรมัธยมศึกษาหญิง)

วิชา	จำนวนชั่วโมงที่ต้องเรียนในรอบปีหนึ่ง		
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
จรรยา	1.30	1.30	1.30
ภาษาไทย	6.00	6.00	6.00
คำนวณวิธี	4.00	4.00	4.00
ภูมิศาสตร์ พงษาวดาร	2.00	2.00	2.00
ศรีระศาสตร์กับสุขวิทยา	1.30	1.30	1.30
วาด เขียน	3.00	3.00	3.00
การฝีมือ	4.00	4.00	4.00
การเรือน	6.00	6.00	6.00
รวม เวลา	28.00	28.00	28.00

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 วิชาและอัตราเวลาเรียนในรอบสี่ปีตามหลักสูตรสามัญศึกษา ร.ศ.130
(พ.ศ.2454) (หลักสูตรมัธยมสูง)

วิชา	จำนวนชั่วโมงที่ต้องเรียนในรอบปีหนึ่ง		
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
ภาษาไทย	2	2	-
ภาษาอังกฤษ	7	7	7
ภาษาฝรั่งเศสหรือ เยอรมัน	2	2	4
พงษาวดาร	2 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	3
ภูมิศาสตร์	1 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{2}$	2
คำนวณวิธี	6	6	6
วิทยา	5	5	5
วาดเขียน	2	2	1
รวม	28	28	28

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 วิชาและอัตราเวลาเรียนในรอบสี่ปีตามที่หลักสูตรหลวง พ.ศ.2456
(หลักสูตรมัธยมศึกษาชาย ตอนต้น)

ก. วิชาที่บังคับให้สอน

วิชา	จำนวนชั่วโมงที่ต้องเรียนในรอบสี่ปี		
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
จรรยา	1.00	1.00	1.00
ภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ	10.45	10.45	10.45
คำนวณวิธี	5.00	5.00	5.00
ภูมิศาสตร์กับพงษาวดาร	2.15	2.15	2.15
วาดเขียน	2.00	2.00	2.00
วิทยา	2.00	2.00	2.00
วิชาลูกเสือ	2.00	2.00	2.00
รวม	25.00	25.00	25.00

ข. วิชาที่ไม่บังคับให้สอน ประกอบด้วยขับร้องและดนตรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 วิชาและอัตรา เวลา เรียนในรอบสัปดาห์ตามหลักสูตรหลวง พ.ศ.2456

(หลักสูตรมัธยมศึกษาชาย ตอนกลาง)

วิชา	จำนวนชั่วโมงที่ต้อง เรียนในรอบสัปดาห์		
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
จรรยา	1.00	1.00	1.00
ภาษาไทย	5.00	5.00	4.00
ภาษาต่างประเทศ	7.30	7.30	7.30
คำนวณวิธี	5.00	5.00	6.00
ภูมิศาสตร์กับพงษาวดาร	2.00	2.00	2.00
วิทยาศาสตร์	2.00	2.00	2.00
วาดเขียน	1.00	1.00	1.00
วิชาลูกเสือ	1.30	1.30	1.30
รวม เวลา	25.00	25.00	25.00

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 วิชาและอัตราเวลาเรียนในรอบสัปดาห์ตามหลักสูตรหลวง พ.ศ.2456
(หลักสูตรมัธยมศึกษาชาย ตอนปลาย)

วิชา	จำนวนชั่วโมงที่ต้องเรียนในรอบสัปดาห์	
	ปีที่ 1	ปีที่ 2
ภาษาไทย	1.00	1.00
ภาษาอังกฤษ	7.00	7.00
ภาษาฝรั่งเศสหรือเยอรมัน	2.30	2.30
พงศาวดาร	2.00	2.00
ภูมิศาสตร์	1.30	1.30
คำนวณวิธี	6.00	6.00
วิทยา	5.00	5.00
วาดเขียน	2.00	2.00
รวม เวลา	27.00	27.00

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 วิชาและอัตราเวลาเรียนในรอบสี่ปีตามหลักสูตรหลวง พ.ศ.2456

(หลักสูตรมัธยมศึกษาหญิง ตอนต้น)

วิชา	จำนวนชั่วโมงที่ต้องเรียนในรอบปีหนึ่ง		
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
จรรยา	1.00	1.30	1.30
ภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ	10.30	10.00	9.30
คำนวณวิธี	4.00	4.00	4.00
ภูมิศาสตร์กับพงษาวดาร	2.15	2.15	2.00
วิทยา	1.30	1.30	2.00
วาดเขียน	2.00	2.00	2.00
การฝีมือ	3.45	3.45	4.00
การเรือน	(3)	(3)	(4)
รวม เวลา	25.00	25.00	25.00

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 วิชาและอัตรา เวลา เรียนในรอบสี่ปีตามหลักสูตรหลวง พ.ศ.2456

(หลักสูตรมัธยมศึกษาหญิง คอนปลาย)

วิชา	จำนวนชั่วโมงที่ต้องเรียนในรอบสี่ปี		
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
จรรยา	1.00	1.00	1.00
ภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ	10.30	10.30	10.30
คำนวณวิธี	3.00	3.00	3.00
ภูมิศาสตร์กับพงษาวดาร	1.30	1.30	1.30
วิทยาศาสตร์	1.00	1.00	1.00
วาด เขียน	2.00	2.00	2.00
การฝีมือ	2.00	2.00	2.00
การ เรือน	4.00	4.00	4.00
รวม เวลา	25.00	25.00	25.00

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 วิชาและอัตราเวลาเรียนในรอบสี่ภาคตามประมวลศึกษภาค 2 หลักสูตรสามัญศึกษา
พ.ศ.2464 (หลักสูตรมัธยมศึกษาชาย ตอนต้น)

วิชา	จำนวนชั่วโมงที่ต้องเรียนในรอบสี่ภาคหนึ่ง		
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
จรรยา	1.00	1.00	1.00
ภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ	12.15	12.15	12.15
คำนวณวิธี	5.00	5.00	5.00
ภูมิศาสตร์กับพงศาวดาร	2.15	2.15	2.15
วาดเขียน	2.00	2.00	2.00
วิทยาศาสตร์	2.00	2.00	2.00
วิชาลูกเสือ	2.00	2.00	2.00
รวม เวลา	26.30	26.30	26.30

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 วิชาและอัตราเวลาเรียนในรอบสัปดาห์ตามประมวลศึกษาระดับ 2 หลักสูตร
สามัญศึกษา พ.ศ.2464 (หลักสูตรมัธยมศึกษาชาย คอนกลาง)

วิชา	จำนวนชั่วโมงที่ต้องเรียนในรอบสัปดาห์หนึ่ง		
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
จรรยา	1.00	1.00	1.00
ภาษาไทย	4.30	4.30	4.30
ภาษาต่างประเทศ	8.30	8.30	8.30
คำนวณวิธี	5.00	5.00	5.00
ภูมิศาสตร์กับพงศาวดาร	2.00	2.00	2.00
วิทยาศาสตร์	3.00	3.00	3.00
วาดเขียน	1.00	1.00	1.00
วิชาลูกเสือ	1.30	1.30	1.30
รวม เวลา	26.30	26.30	26.30

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 วิชาและอัตราเวลาเรียนในรอบสี่ภาคตามประมวลศึกษาภาค 2 หลักสูตรสามัญศึกษา
พ.ศ.2464 (หลักสูตรมัธยมศึกษาชาย ตอนปลาย)

วิชา	จำนวนชั่วโมงที่ต้องเรียนในรอบสี่ภาคหนึ่ง	
	ปีที่ 1	ปีที่ 2
ภาษาไทย	1.00	1.00
ภาษาอังกฤษ	8.30	8.30
ภาษาฝรั่งเศสหรือเยอรมันหรือจีน	2.30	2.30
พงศาวดาร	2.00	2.00
ภูมิศาสตร์	1.30	1.30
คำนวณวิธี	6.30	6.30
วิทยาศาสตร์	3.30	3.30
วาดเขียน	1.30	1.30
รวม เวลา	27.00	27.00

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 วิชาและอัตราเวลาเรียนในรอบสี่ภาคตามประมวลศึกษากภาค 2 หลักสูตร
สามัญศึกษา พ.ศ.2464 (หลักสูตรมัธยมศึกษาหญิง ตอนต้น)

วิชา	จำนวนชั่วโมงที่ต้องเรียนในรอบสี่ภาคหนึ่ง		
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
จรรยา	1.00	1.30	1.30
ภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ	11.00	10.30	10.00
คำนวณวิธี	4.00	4.00	4.00
ภูมิศาสตร์กับพงศาวดาร	2.15	2.15	2.00
วิทยาศาสตร์	1.30	1.30	2.00
วาดเขียน	2.00	2.00	2.00
การฝีมือ	3.45	3.45	4.00
การเรือน	1.00	1.00	1.00
รวมเวลา	26.30	26.30	26.30

ตารางที่ 14 วิชาและอัตราเวลาเรียนในรอบสี่ปดาห์ตามประมวลศึกษากภาค 2 หลักสูตร
 สามัญศึกษา พ.ศ.2464 (หลักสูตรมัธยมศึกษาหญิง ตอนปลาย)

วิชา	จำนวนชั่วโมงที่ต้องเรียนในรอบสี่ปดาห์หนึ่ง		
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
จรรยา	1.00	1.00	1.00
ภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ	12.00	12.00	12.00
คำนวณวิธี	3.00	3.00	3.00
ภูมิศาสตร์กับพงศาวดาร	1.30	1.30	1.30
วิทยาศาสตร์	1.00	1.00	1.00
วาดเขียน	2.00	2.00	2.00
การฝีมือ	2.00	2.00	2.00
การเรือน	4.00	4.00	4.00
รวม เวลา	26.30	26.30	26.30

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 วิชาและอัตราเวลาเรียนในรอบสี่ปีตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

พ.ศ.2471

วิชา	แผนกกลาง	แผนกภาษา	แผนกวิทยาศาสตร์	หมายเหตุ
	จำนวนชั่วโมง	จำนวนชั่วโมง	จำนวนชั่วโมง	
จรรยา	1	1	1	
ภาษาไทย	5	5	4	
ภาษาต่างประเทศ	9 (1 ภาษา)	13 (2 ภาษา)	7 (1 ภาษา)	
ประวัติศาสตร์กับภูมิศาสตร์	3	3	-	
คำนวณ	6	2	7	
วิทยาศาสตร์	2 (1 อย่าง)	2 (1 อย่าง)	7 (3 อย่าง)	
พลศึกษา	1	1	1	
รวม	27	27	27	

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 วิชาและอัตรา เวลา เรียนในรอบสัปดาห์ตามหลักสูตรชั้นมัธยมต้น พ.ศ.2480

วิชา	จำนวนชั่วโมงที่ต้องเรียนในรอบสัปดาห์หนึ่ง		
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม	1.00	1.00	1.00
ภาษาไทย	6.00	6.00	6.00
ภาษาต่างประเทศ	5.00	5.00	5.00
คณิตศาสตร์	5.00	5.00	5.00
วิทยาศาสตร์	2.00	2.00	2.00
ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์	3.00	3.00	3.00
วาดเขียน	1.00	1.00	1.00
การฝีมือ (ชาย)	2.00	2.00	2.00
การฝีมือและการเรือน (หญิง)	2.00	2.00	2.00
ขับร้อง	1.00	1.00	1.00
สุขศึกษา	1.00	1.00	1.00
พลศึกษา	2.00	2.00	2.00
วิชาลูกเสือหรือนุสภากาชาด	1.00	1.00	1.00
รวม เวลา	30.00	30.00	30.00

ตารางที่ 17 วิชาและอัตราเวลาเรียนในรอบสี่ปีตามหลักสูตรชั้นมัธยมปลาย พ.ศ. 2480

วิชา	จำนวนชั่วโมงที่ต้องเรียนในรอบสี่ปีหนึ่ง		
	ปีที่ 4	ปีที่ 5	ปีที่ 6
หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม	1.00	1.00	1.00
ภาษาไทย	5.30	5.30	5.30
ภาษาต่างประเทศ	5.30	5.30	5.30
คณิตศาสตร์	6.00	6.00	6.00
วิทยาศาสตร์	3.00	3.00	3.00
ภูมิศาสตร์ - ประวัติศาสตร์	3.00	3.00	3.00
วาดเขียน	1.00	1.00	1.00
การฝีมือ (ชาย)	2.00	2.00	2.00
การฝีมือและการเรือน (หญิง)	2.00	2.00	2.00
พลศึกษา	2.00	2.00	2.00
วิชาลูกเสือหรืออนุสภากาชาด	1.00	1.00	1.00
รวมเวลา	30.00	30.00	30.00

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 วิชาและอัตรา เวลา เรียนในรอบสี่ปีค่าตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
พุทธศักราช 2493

วิชา	จำนวนชั่วโมงที่ต้อง เรียนในรอบสี่ปีค่าหนึ่ง		
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
ศิลปกรรม	1	1	1
หน้าที่พล เมือง	1	1	1
ภาษาไทย	6	6	6
ภาษาอังกฤษ	6	6	6
คณิตศาสตร์	4	4	4
วิทยาศาสตร์ เบื้องต้น	3	3	3
ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์	2	2	2
สุขศึกษา	1	1	1
วาด เขียน	1	1	1
ขับร้อง	3	3	3
การฝีมือและการงาน			
พลศึกษา	2	2	2
การลูก เลือหรืออนุภาษา			
รวม	30	30	30

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 วิชาและอัตราเวลาเรียนในรอบสี่ภาคตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
พุทธศักราช 2493

วิชา	จำนวนชั่วโมงที่ต้องเรียนในรอบสี่ภาคหนึ่ง		
	ปีที่ 4	ปีที่ 5	ปีที่ 6
ศิลปกรรม	1	1	1
หน้าที่พลเมือง	1	1	1
ภาษาไทย	5	5	5
ภาษาอังกฤษ	6	6	6
คณิตศาสตร์	6	6	6
วิทยาศาสตร์ทั่วไป	3	3	3
ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์	3	3	3
วาดเขียน	1	1	1
การฝีมือและการงาน	2	2	2
พลศึกษา	2	2	2
การลูกเสือและอนุภาษา			
รวม เวลา	30	30	30

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 วิชาและอัตรา เวลา เรียนในรอบสี่ภาคหลักสูตร เตรียมอุดมศึกษา
พุทธศักราช 2498

หมวดวิชา	รายชื่อวิชา	อัตรา เวลา เรียนในรอบสี่ภาค			
		แผนกอักษรศาสตร์		แผนกวิทยาศาสตร์	
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 1	ปีที่ 2
วิชาบังคับ	1. ภาษาไทย	2	2	2	2
	2. ภาษาอังกฤษ	10	10	9	9
	3. สังคมศึกษา ข	-	5	-	-
	4. คณิตศาสตร์ 1 ก	-	-	6	-
	1 ข	5	-	-	-
	5. คณิตศาสตร์ 2 ก	-	-	-	6
	2 ข	-	4	-	-
	6. ฟิสิกส์ เคมี และชีววิทยา 1	-	-	6	-
	7. ฟิสิกส์ เคมี และชีววิทยา 2	-	-	-	9
	8. ภาษาคำต่างประเทศ (ภาษาที่ 2) 1	5	-	-	-
9. ภาษาคำต่างประเทศ (ภาษาที่ 2) 2	-	4	-	-	
10. ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์	3	-	-	-	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 (ต่อ)

หมวดวิชา	รายชื่อวิชา	อัตราเวลาเรียนในรอบสัปดาห์			
		แผนกอักษรศาสตร์		แผนกวิทยาศาสตร์	
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 1	ปีที่ 2
วิชา เลือก	1. ภาษาต่างประเทศ (ภาษาที่ 2) 1	-	-	4	4
	2. ภาษาต่างประเทศ (ภาษาที่ 2) 2	-	4	-	-
	3. ศิลปศึกษา 1	3	3	3	3
	4. ศิลปศึกษา 2	-	3	-	3
	5. สังคมศึกษา ก	-	-	3	3
	6. คณิตศาสตร์ 2 ข	-	4	-	-
	7. วิทยาศาสตร์ทั่วไป 1	4	4	-	-
	8. วิทยาศาสตร์ทั่วไป 2	-	4	-	-
	9. วิชาเลขานุการ	3	3	3	3

อักษรย่อ ก ต่อท้ายวิชา เป็นวิชาสำหรับแผนกวิทยาศาสตร์

อักษรย่อ ข ต่อท้ายวิชา เป็นวิชาสำหรับแผนกอักษรศาสตร์

ตัวเลข 1 ต่อท้ายวิชา เป็นตอน เบื้องต้นของวิชานั้น

ตัวเลข 2 ต่อท้ายวิชา เป็นเนื้อปลายของวิชานั้น ต้องได้เรียนตอนหนึ่ง มาก่อน

จึงจะต่อตอน 2 ได้

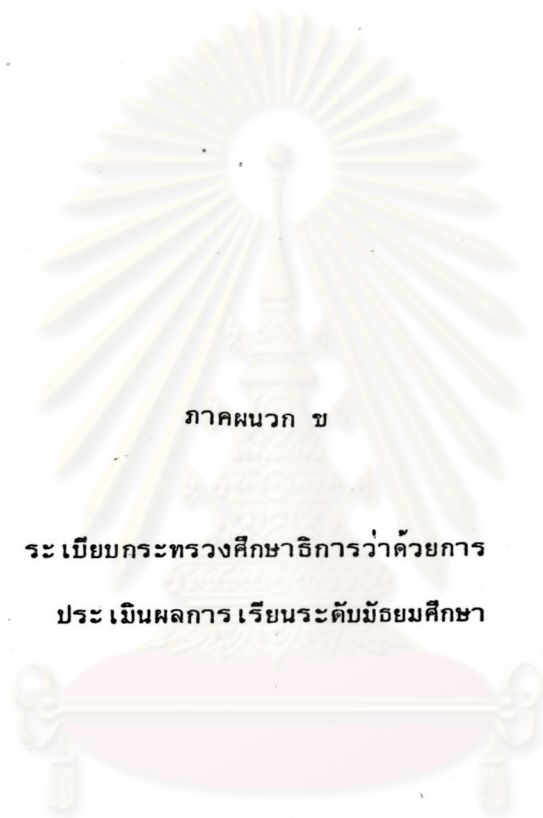
ตารางที่ 21 วิชาและอัตรา เวลา เรียนในรอบสัปดาห์ตามหลักสูตรระโยคมัธยมศึกษาตอนต้น
พุทธศักราช 2503

หมวดวิชา	จำนวนชั่วโมงในรอบสัปดาห์	
	สายสามัญ	สายอาชีพ
ภาษาไทย	4	3
ภาษาอังกฤษ	4 หรือ 6	4
สังคมศึกษา	4	2
วิทยาศาสตร์	3	3
คณิตศาสตร์	5	3
พลานามัย	2	1
ศิลปะศึกษา	2	2
ศิลปะปฏิบัติ	6 - 4	-
วิชาอาชีพ	-	17
รวม	30	35

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พุทธศักราช 2503

หมวดวิชา	สายสามัญ						
	แผนกวิทยาศาสตร์		แผนกศิลป์		แผนกทั่วไป		
	วิชา บังคับร่วม	วิชาบังคับ เฉพาะแผนก	วิชา บังคับร่วม	วิชาบังคับ เฉพาะแผนก	วิชา บังคับร่วม	วิชาบังคับ เฉพาะแผนก	วิชาเลือก เฉพาะแผนก
ภาษาไทย							
ภาษาไทย ก.	3	-	3	-	3	-	-
ภาษาไทย ข.	-	-	-	2	-	-	2*
ภาษาอังกฤษ							
ภาษาอังกฤษ ก.	4	-	4	-	4	-	-
ภาษาอังกฤษ ข.	-	2	-	2	-	-	2*
ภาษาอังกฤษ ค.	-	-	-	2	-	-	2*
สังคมศึกษา							
สังคมศึกษา ก.	3	-	3	-	3	-	-
สังคมศึกษา ข.	-	-	-	2	-	-	2*
วิทยาศาสตร์							
วิทยาศาสตร์ทั่วไป	-	-	-	4	-	4	-
ฟิสิกส์, เคมี, ชีววิทยา	-	8	-	-	-	4	-
วิทยาศาสตร์ภาคปฏิบัติ	-	2	-	-	-	-	-
คณิตศาสตร์							
คณิตศาสตร์ ก.	2	-	2	-	2	-	-
คณิตศาสตร์ ข.	-	4	-	4 ^t	-	-	4*
ภาษาต่างประเทศภาษาที่ 2	-	-	-	4 ^t	-	-	4*
ศิลปะหรือการช่าง	-	2	-	2	-	2	-
พาณิชยศาสตร์	-	-	-	-	-	-	4*
เลขานุการ	-	-	-	-	-	-	4*
วิชาอาชีพ	-	-	-	-	-	-	4* หรือ 8*
รวม	12	18	12	18	12	6	12
รวมทั้งสิ้น	30		30		30		

ภาคผนวก ข

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการ
ประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดผลการศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สายสามัญ พ.ศ. 2505

(ระเบียบวัดผล ม.ค.ส. 2505)

การวัดผลให้จัดทำโดย (กระทรวงศึกษาธิการ 2505 : 12 - 14)

(1) วัดผลจากงานระหว่างปี เป็นหน้าที่ของโรงเรียน

และ (2) วัดผลจากการสอบปลายปี ปฏิบัติดังนี้

ชั้น ม.ศ. 1 - 2 ให้โรงเรียนเป็นผู้สอบ

ชั้น ม.ศ. 3 ให้โรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ที่กระทรวงศึกษาธิการ

รับรองวิทยฐานะ เป็นผู้จัดสอบโดยความเห็นชอบของกรมเจ้าสังกัดสำหรับส่วนกลาง และผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับส่วนภูมิภาค ส่วนโรงเรียนราษฎร์ที่ยังไม่ได้รับรองวิทยฐานะให้สมทบสอบ

การสอบปลายปี ทุกชั้นให้สอบก่อนวันสิ้นปีการศึกษา 20 วัน ถ้าปฏิบัติตามไม่ได้

ให้ขออนุญาตต่อกรมเจ้าสังกัดหรือศึกษาธิการจังหวัดแล้วแต่กรณีเป็นราย ๆ ไป

นักเรียนที่เข้าสอบปลายปี ต้องมีเวลาเรียนในชั้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของเวลาเปิดเรียนเต็มในรอบปีการศึกษานั้น ถ้านักเรียนคนใดมีเวลาเรียนน้อยกว่าที่กำหนด แต่เป็นผู้มีความรู้ได้ระดับ และมีความประพฤติดีก็อนุญาตเข้าสอบได้

คะแนนในการวัดผล จัดเป็น 5 หมวดดังนี้

หมวด	(ชั่วโมง) เวลาเรียน	คะแนนเต็ม
หมวด ก. ศิลปศึกษา - ศิลปปฏิบัติ	6 หรือ 8	200 หรือ 250
หมวด ข. ภาษาอังกฤษ	6 หรือ 4	150 หรือ 100
หมวด ค. ภาษาไทย	4	150
หมวด ง. สังคมศึกษา - พละนามัย	6	250
หมวด จ. คณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์	8	250
รวม	30	1000

การวัดผลหมวดวิชาสังคมศึกษาได้ระบุไว้ในระเบียบการวัดผล ม.ศ.ศ.2505 ดังนี้ (กระทรวง
ศึกษาธิการ 2505 : 19 - 20)

การวัดผลให้ปฏิบัติตามแนวโคแนวหนึ่งใน 2 แนวต่อไปนี้

แนวที่ 1

1. งานระหว่างปี ให้คะแนนงานที่นักเรียนทำประจำวันอย่างน้อยวิชาละ 8 ครั้งต่อปี
2. การสอบปลายปี ให้มีข้อสอบ 3 ฉบับคือ

ฉบับที่ 1 ภูมิศาสตร์ คะแนนโดยประมาณร้อยละ 30

ฉบับที่ 2 ประวัติศาสตร์ คะแนนโดยประมาณร้อยละ 30 และ

ฉบับที่ 3 หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม คะแนนโดยประมาณร้อยละ 40 ของ
คะแนนสอบปลายปี

แนวที่ 2

1. งานระหว่างปี ทำนองเดียวกับแนวที่ 1
2. การสอบปลายปี ให้มีข้อสอบ 2 ฉบับคือ

ฉบับที่ 1 ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ คะแนนโดยประมาณร้อยละ 60 และ

ฉบับที่ 2 หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม คะแนนโดยประมาณร้อยละ 40 ของ
คะแนนสอบปลายปี

การตัดสินการวัดผล (กระทรวงศึกษาธิการ 2505 : 22) ถือเกณฑ์ดังนี้

ก. ได้คะแนนรวมร้อยละ 50 ขึ้นไป และ

ข. ได้คะแนนสำหรับหมวด 4 หมวดขึ้นไป เกณฑ์ขั้นต่ำระหว่างร้อยละ 25-35

อำนาจการตัดสิน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 2 (ม.ศ.1 - 2) ให้อาจารย์ใหญ่หรือ
ครูใหญ่เป็นผู้ตัดสิน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้อาจารย์ใหญ่เป็นผู้ตัดสินโดยอนุมัติของอธิบดีกรม
เจ้าสังกัดหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดผลการศึกษา
 ประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ พ.ศ. 2506
 (ระเบียบวัดผล ม.ป.ส. 2506)

สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้โรงเรียนเป็นผู้จัดสอบ ให้มีการวัดผลจากงานระหว่างปี
 และจากการสอบปลายปี

ส่วนชั้นตัวประโยค ให้กรมวิสามัญศึกษา เป็นผู้จัดสอบ ในนามกระทรวงศึกษาธิการ
 การกำหนดการสอบ ให้สอบภายใน เดือนกุมภาพันธ์ของปีการศึกษา
 การตัดสินได้ตก ถือเกณฑ์ดังนี้

ผู้เข้าสอบต้องได้คะแนนรวมทั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป และต้องได้คะแนนในวิชาบังคับร่วม
 คือภาษาไทย ก. ภาษาอังกฤษ ก. สังคมศึกษา ก. คณิตศาสตร์ ก. แต่ละหมวดตั้งแต่ร้อยละ
 25 ขึ้นไปจึงจะถือว่าเป็นผู้สอบได้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2507 : 2)

กำหนดคะแนนแต่ละหมวดวิชาสำหรับการวัดผลการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

วิชา	แผนกวิทยาศาสตร์		แผนกศิลปะ		แผนกทั่วไป	
	คะแนนงาน ระหว่างปี	คะแนนสอบ ปลายปี	คะแนนงาน ระหว่างปี	คะแนนสอบ ปลายปี	คะแนนงาน ระหว่างปี	คะแนนสอบ ปลายปี
สังคมศึกษา						
หมวด ก.						
ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์	15	45	15	45	15	45
หน้าที่พลเมือง ศิลปกรรม	10	30	10	30	10	30
หมวด ข.						
ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์			15	55	15	50
รวม	25	75	40	130		

(กระทรวงศึกษาธิการ 2507 : 4)

รายวิชา อัตราคะแนนและเวลาสอบประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ

วิชา	แผนกวิทยาศาสตร์		แผนกศิลปะ		แผนกทั่วไป	
	คะแนน	เวลา ชั่วโมง	คะแนน	เวลา ชั่วโมง	คะแนน	เวลา ชั่วโมง
สังคมศึกษา						
หมวด ก.						
ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์	70	2	70	2	70	2
หน้าที่พลเมือง ศิลธรรม	50	1	50	1	50	1
หมวด ข.						
ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์			70	2	70	2
รวม	120	3	190	5		

(กระทรวงศึกษาธิการ 2507 : 9)

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดผลการศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สายสามัญ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2510

(ระเบียบวัดผล ม.ศ.ส. 2510)

กระทรวงศึกษาธิการได้แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบการวัดผลชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สายสามัญ

พ.ศ. 2505 ไว้ดังนี้

การวัดผลระหว่างปี เป็นหน้าที่ของโรงเรียน

การสอบปลายปี ชั้น ม.ศ. 1 - 2 ให้โรงเรียนเป็นผู้สอน

ชั้น ม.ศ. 3 ส่วนกลางให้กรมเจ้าสังกัดพิจารณาดำเนินการ

ส่วนภูมิภาคให้ภาคการศึกษาเป็นผู้ออก

ข้อสอบกลางในหมวดวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

ให้โรงเรียนทุกโรงเรียนในภาคการศึกษานั้นใช้ข้อสอบเดียวกันหมด

กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้แต่งตั้งกรรมการออกข้อสอบตามที่ผู้ตรวจการศึกษา ภาคศึกษา
เสนอ มีจำนวนไม่เกิน 14 คน แล้วจัดพิมพ์และ/หรืออัดสำเนาข้อสอบส่งไปยังจังหวัดต่าง ๆ
ในภาคศึกษานั้น ๆ เพื่อให้จังหวัดอัดสำเนาแจกไปยังสนามสอบต่าง ๆ ในเขตจังหวัดของตนตาม
กำหนดวัน เวลาสอบ สำหรับการนัดสนามสอบ การแต่งตั้งกรรมการจัดดำเนินการสอบ กรรมการ
ตรวจกระดาษคำตอบ และเจ้าหน้าที่จัดทำ ค. 2 ก. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาสั่งการตาม
ความเหมาะสม

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดผลการศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สายสามัญ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2511
(ระเบียบวัดผล ม.ค.ส. 2511)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศเพิ่มเติมระเบียบการวัดผลการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น สายสามัญ (ฉบับที่ 3) ดังต่อไปนี้

คะแนนวัดผลการศึกษา

วิชา - รายการ	คะแนนระหว่างปี	คะแนนปลายปี	คะแนนรวม
หมวดสังคมศึกษา (เวลาเรียน 4 ชั่วโมง)			
ภูมิศาสตร์	10	30	
ประวัติศาสตร์	10	30	
หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม	20	40	
รวม	40	100	140
คะแนนรวมทั้งหมด (ทุกหมวด)	300	700	1,000
ร้อยละ	30	70	100

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน

ตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย

พุทธศักราช 2518

สาระสำคัญของระเบียบนี้ มีดังนี้

หลักการประเมินผลการเรียนให้โรงเรียนประเมินผลการเรียนด้วยความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียนเป็นรายวิชา คิดเป็นจำนวนหน่วยกิต และให้ประเมินผลระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียนในแต่ละรายวิชา

วิธีประเมินผลการเรียน

ระหว่างภาคเรียน ให้ทดสอบภาคความรู้และภาคปฏิบัติจากงานที่มอบหมายให้ทำ และจากพัฒนาการในด้านเจตคติ ความสนใจ และ/หรือบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ

ปลายภาคเรียน ให้ทดสอบภาคความรู้และภาคปฏิบัติให้ครอบคลุมจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเนื้อหาวิชา

อัตราส่วนของคะแนนและระดับคะแนนให้เป็นไปตามลักษณะของรายวิชาและดุลพินิจของกลุ่มโรงเรียนซึ่งกำหนดไว้ เป็นหลักฐาน

นักเรียนที่จะเข้าสอบปลายภาคเรียน ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในรายวิชานั้น

การให้ระดับคะแนน กำหนดให้เป็นตัวเลข 5 ระดับดังนี้

4	หมายถึง	ผลการเรียนดีมาก
3	หมายถึง	ผลการเรียนดี
2	หมายถึง	ผลการเรียนพอใช้
1	หมายถึง	ผลการเรียนอ่อน
0	หมายถึง	ผลการเรียนอ่อนมาก

กรณีที่นักเรียนไม่ได้เข้าสอบปลายภาค ให้ใช้อักษร "ร" (รอการตัดสิน) และ
ประเมินตามระดับคะแนน 0 - 4

ถ้านักเรียนทุจริตในการทดสอบหรืองานที่ทำ ให้ปรับตกในรายวิชานั้น

ถ้านักเรียนสอบตก ให้แก้ตัวภายในสัปดาห์ที่สองของภาคเรียนถัดไป และระดับ
คะแนนต้องไม่สูงกว่า 2

การตัดสินผลการเรียนว่าจบประโยค ต้องได้หน่วยกิตวิชาบังคับ 34 หน่วยกิต
หน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า 100 หน่วยกิต และมีเวลาเรียนอยู่ในโรงเรียนไม่น้อยกว่า
4 ภาคเรียนปกติ

ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย
การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2519

หลักการประเมินผล เหมือนระเบียบการประเมินผล พ.ศ.2518 ที่แตกต่างกัน
มีดังนี้

1. เปลี่ยนความหมายระดับคะแนน

4	หมายถึง	ผลการเรียนดีมาก
3	หมายถึง	ผลการเรียนดี
2	หมายถึง	ผลการเรียนค่อนข้างดี
1	หมายถึง	ผลการเรียนพอใช้
0	หมายถึง	ผลการเรียนตก

2. นักเรียนที่ได้อักษร "ร" แล้วไม่มาสอบทดแทนภายในระยะเวลาที่กำหนด

ให้คิดคะแนนสอบปลายภาค เป็น "0" (ศูนย์) แล้วประเมินผลและตัดสินผลการเรียน

3. นักเรียนที่ทุจริตในการสอบหรืองานที่มอบหมายให้ทำ ให้ปรับตกในวิชานั้น และ
ไม่ให้มีการสอบแก้ตัว

4. นักเรียนที่สอบตกในวิชาเฉพาะสาขารายวิชาใด ถ้าสอบตกอีกให้เรียนวิชานั้นซ้ำ
และตัดสินระดับคะแนนไม่สูงกว่า "1"

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผล
การเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ระเบียบนี้ซึ่งมีสาระสำคัญที่เพิ่มเติมจากการประเมินผล พ.ศ. 2518, 2519 ดังนี้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 2 - 9)

หลักในการประเมินผล

ข้อ 4 (3) ให้มีการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและเพื่อตัดสินผลการเรียน

ข้อ 5 ให้กรมวิชาการจัดสร้างข้อสอบมาตรฐาน โดยให้กรมวิชาการและจังหวัดรับผิดชอบนำข้อสอบดังกล่าวไปตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาค้าง ๆ เป็นระยะ ๆ

วิธีการประเมินผล

ข้อ 6 การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ให้ผู้สอนถือปฏิบัติดังนี้

- (1) ประเมินผลก่อนเรียน เพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานของผู้เรียน
- (2) ประเมินผลระหว่างเรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อศึกษาผลการเรียนและเพื่อจัดการสอนซ่อมเสริม

ข้อ 7 การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนรายวิชา ให้ถือปฏิบัติดังนี้

- (1) แจกให้ผู้เรียนทราบจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และเกณฑ์ขั้นต่ำของการสอบรายวิชาก่อนสอบรายวิชานั้น
- (2) การคิดระดับผลการเรียน ให้คิดจากคะแนนงานระหว่างภาคเรียนรวมกันกับคะแนนปลายภาคเรียนตามอัตราส่วนที่กำหนดไว้ในคู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

(3) คะแนนระหว่างภาคเรียน คัดจากการสอบระหว่างภาคเรียน ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ งานที่มอบหมาย วิธีการทำงาน และจากพัฒนาการในด้าน เจตคติ ความสนใจและหรือบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ

(4) คะแนนปลายภาคเรียน คัดจากผลการวัดปลายภาคเรียน ซึ่งครอบคลุมจุดประสงค์ที่เป็นตัวแทนสำคัญ ๆ ของรายวิชา

(5) ให้ใช้ระดับผลการเรียนในแต่ละรายวิชา ดังต่อไปนี้

4	ดีมาก	หมายถึง	ผลการเรียนอยู่ในระดับสูงมาก
3	ดี	หมายถึง	ผลการเรียนอยู่ในระดับสูง
2	ปานกลาง	หมายถึง	ผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
1	ผ่าน	หมายถึง	ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
0	ต่ำกว่าเกณฑ์	หมายถึง	ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
ร	รอการตัดสิน	หมายถึง	ยังตัดสินผลการเรียนไม่ได้
มส	ไม่มีสิทธิ์สอบ	หมายถึง	ไม่มีสิทธิ์สอบปลายภาคเรียน หรือทุจริต
ฟ	เข้าฟัง	หมายถึง	เรียนโดยไม่ต้องการหน่วยการเรียน

(6) เกณฑ์การให้ระดับผลการเรียน ให้ถือตามที่กำหนดไว้ในคู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

ข้อ 8 การตัดสินผลการเรียน ถือปฏิบัติดังนี้

- (1) ให้พิจารณาตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา
- (2) ระดับผลการเรียน 1 ถึง 4 ถือว่า ผ่าน และผู้เรียนจะได้หน่วยการเรียนรายวิชานั้น ๆ ถ้าได้ระดับผลการเรียนอื่น จะไม่ได้หน่วยการเรียนรายวิชานั้น ๆ
- (3) ผู้เรียนจะได้ระดับผลการเรียน 1, 2, 3 หรือ 4 เมื่อ
 - ก. มีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น ถ้าเวลาเรียนไม่ถึง เกณฑ์ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา

ข. ต้องผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของคะแนนแต่ละวิชา

- (4) ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ ให้ได้ระดับผลการเรียน "0"
- (5) ผู้เรียนที่เวลาเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 และไม่ได้เข้ารับการประเมินผลปลายปี ให้ได้ระดับคะแนน "มส"
- (6) ผู้เรียนที่ทุจริตในการสอบหรืองานที่ทำ จะได้ระดับผลการเรียน "มส"
- (7) ผู้เรียนที่ไม่ได้เข้าสอบปลายภาค หรือไม่ได้ส่งงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ ให้ได้ระดับผลการเรียน "ร"
- (8) ผู้เรียนประสงค์จะเรียนรายวิชาใด โดยไม่ต้องการหน่วยการเรียนให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาที่จะอนุญาตให้เข้าเรียน และผู้เรียนจะได้รับผลการเรียน "พ"

ข้อ 9 การเปลี่ยนระดับผลการเรียนให้ปฏิบัติดังนี้

- (1) ระดับผลการเรียน "0" เปลี่ยนด้วยการสอบแก้ตัว และต้องทำให้เสร็จก่อนสิ้นสัปดาห์ที่ 2 ของภาคเรียนถัดไป และได้ระดับผลการเรียนไม่เกิน "1"
- (2) ระดับผลการเรียน "ร" เปลี่ยนเมื่อได้เข้าสอบหรือส่งงานหรือแก้ปัญหาเสร็จแล้วให้ได้ระดับผลการเรียน 0 หรือ 1 ยกเว้นกรณีที่มีเหตุผลสมควร ให้หัวหน้าสถานศึกษาใช้ดุลพินิจให้ระดับผลการเรียนสูงกว่า 1 ได้ ทั้งนี้ต้องทำภายในระยะเวลาที่สถานศึกษากำหนด ถ้าไม่กระทำให้เสร็จให้ได้ระดับผลการเรียน "0"
- (3) ระดับผลการเรียน "มส" เปลี่ยนได้โดย

ก. ให้ผู้เรียนศึกษาเพิ่มเติม แล้วสอบให้เสร็จก่อนสิ้นสัปดาห์ที่สองของภาคเรียนถัดไป และได้ระดับผลการเรียนไม่เกิน "1" ถ้าไม่เข้าสอบให้ได้ระดับผลการเรียน "0"

ข. ให้ผู้เรียนเรียนซ้ำชั้น

- (4) ถ้าแก้ 0 แก้ ร และแก้ มส แล้วได้ 0 อีกให้เรียนซ้ำหรือเปลี่ยนรายวิชาใหม่

การเรียนซ้ำจะได้ระดับผลการเรียนตามข้อ 7(5)

ข้อ 10. การอนุมัติการจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

- (1) ผู้เรียนได้หน่วยการเรียนไม่ต่ำกว่า 85 หน่วยการเรียน โดยต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างของหลักสูตรไม่น้อยกว่า 99 หน่วยการเรียน และ

ต้องได้หน่วยการเรียนวิชาบังคับภาษาไทยและสังคมศึกษาครบถ้วน

หนึ่งหน่วยการเรียน หมายถึง ค่าของรายวิชาที่เรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อ
หนึ่งภาคเรียน

ต่อมาใน พ.ศ.2521 กระทรวงศึกษาธิการได้แก้ไข ข้อ 10 คือ นักเรียนที่
จะจบหลักสูตร จะต้อง เข้าร่วมในกิจกรรมตลอดทุกภาคเรียน และได้หน่วยการเรียนไม่ต่ำกว่า
85 หน่วยการเรียน โดยต้อง เรียนวิชาบังคับและวิชา เลือกตามโครงสร้างของหลักสูตรไม่น้อยกว่า
96 หน่วยการเรียน

ในปี พ.ศ.2522 กรมสามัญศึกษาได้มีคำสั่งที่ ศธ 0801/25602 เรื่อง
เกณฑ์การให้ระดับคะแนนของแต่ละวิชาแจ้งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดให้ทราบ เพื่อรักษา
คุณภาพการศึกษาระดับประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายให้อยู่ในระดับมาตรฐานที่เชื่อถือได้ โรงเรียน
อาจเทียบระดับคะแนนต่าง ๆ กับระบบร้อยละเดิม โดยให้เริ่มใช้ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา
2522 เป็นต้นไปได้ดังนี้

0 - 49%	ได้ระดับคะแนน	0
50 - 59%	ได้ระดับคะแนน	1
60 - 69%	ได้ระดับคะแนน	2
70 - 79%	ได้ระดับคะแนน	3
80 - 100%	ได้ระดับคะแนน	4

การที่จะกำหนดว่าคะแนนช่วงใดเป็นระดับคะแนนใด ผู้สอนควรนำวิชาสถิติ
และเกณฑ์กำหนดคุณภาพทั่ว ๆ ไปของผลการเรียนที่น่าจะได้รับระดับคะแนนนั้น ๆ ประกอบ
การพิจารณาด้วย ดังนี้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2518 : 31 - 34)

ระดับคะแนน 4

การเรียนในชั้น ตั้งใจเรียนดีเยี่ยม มีความคิดริเริ่มดี ชักถามและออกความคิดเห็น
อย่างเฉลียวฉลาด จับประเด็นได้อย่างรวดเร็ว และสามารถสรุปใจความสำคัญได้อย่างถูกต้อง
เข้าใจบทเรียนและปฏิบัติงานได้อย่างดีเยี่ยมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

การบ้าน ทำการบ้านได้เรียบร้อยดีเยี่ยม เสร็จตรงตามเวลาเสมอ มักทำได้ดีเกินความคาดหมาย ทำงานตามลำพังได้ดี เมื่อขาดเรียนก็เรียนหรือทำงานชดเชยส่วนที่ขาดเรียนไป ผลงานและนิสัยการ เรียนดีเยี่ยม

การทดสอบ ได้คะแนนสูงสม่ำเสมอทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ แสดงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและกว้างขวางในการสอบ ชะมัก เข้มแข็งที่จะให้ได้ผลดีขึ้นอยู่กับเสมอ

หน้าที่และความรับผิดชอบ ให้ความร่วมมือในกิจการการเรียนอย่างดีเยี่ยม ปฏิบัติตามหน้าที่และรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นอย่างดีเยี่ยม คัดลिनแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

เครื่องเรียน มีเครื่องใช้และวัสดุในการเรียนที่จำเป็นเสมอ รักษาและใช้เครื่องมือและวัสดุที่โรงเรียนจัดหามาให้เป็นอย่างดี ดูแลรักษาเครื่องมือที่ครุมอบหมายให้อยู่ในสภาพดีเยี่ยม คุ้มครองและไม่ทำให้สมบัติของโรงเรียนเสียหาย

ระดับคะแนน 3

การเรียนในชั้น ตั้งใจเรียนดี มีความคิดริเริ่ม ออกความคิดเห็นที่มีคุณค่าสนใจในการอภิปรายและเอาใจใส่จริงจัง จับประเด็นสำคัญและสามารถสรุปใจความสำคัญได้ เข้าใจบทเรียนและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างดีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

การบ้าน ทำการบ้านได้เรียบร้อยดี เสร็จตรงตามเวลาเสมอ ทำได้ดีตามที่คาดหมาย ทำงานตามลำพังได้ เมื่อขาดเรียนก็เรียนหรือทำงานชดเชย ผลงานและนิสัยการ เรียนดี

การทดสอบ ได้คะแนนสูง เป็นส่วนใหญ่ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

หน้าที่และความรับผิดชอบ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนเป็นอย่างดี ปฏิบัติตามหน้าที่และรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นอย่างดี สามารถคัดลिनใจแก้ปัญหาได้

เครื่องเรียน มีเครื่องใช้และวัสดุในการเรียนที่จำเป็นเสมอ รักษาและใช้เครื่องมือและวัสดุที่โรงเรียนจัดหามาให้เป็นอย่างดี ดูแลรักษา เครื่องมือที่ครุมอบหมายให้อยู่ในสภาพดี คุ้มครอง และไม่ทำให้สมบัติของโรงเรียนเสียหาย

ระดับคะแนน 2

การเรียนในชั้น ตั้งใจเรียน มีความคิดริเริ่มบ้าง สนใจการอภิปรายและซักถาม
พอสมควร เข้าใจบทบาทและสามารถปฏิบัติงานได้พอสมควรทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

การบ้าน ทำการบ้านได้เรียบร้อย เสร็จตามกำหนด ทำงานตามลำพังได้เป็น
ส่วนมาก ผลงานและนิสัยการเรียนพอใช้ได้

การสอบ ได้คะแนนปานกลาง

หน้าที่และความรับผิดชอบ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียน ปฏิบัติตามหน้าที่
และรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

เครื่องเรียน ปกติจะมีเครื่องใช้และวัสดุการเรียนที่จำเป็น รักษาเครื่องใช้
และวัสดุของโรงเรียนดี คุ้มครองและไม่ทำให้สมบัติของโรงเรียนเสียหาย

ระดับคะแนน 1

การเรียนในชั้น ตั้งใจเรียน แสดงความสนใจแต่ไม่ใคร่ตอบหรือถามในชั้น
เข้าใจช้าหรือไม่ค่อยเข้าใจบทเรียนยาก ๆ ปฏิบัติงานทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติได้ถ้าได้รับ
ความช่วยเหลือเพียงพอ

การบ้าน ส่งการบ้านช้า ทำไม่เสร็จบ่อย ๆ และทำไม่เรียบร้อยนัก ทำงาน
ตามลำพังไม่ใคร่ได้ ต้องคอยแนะนำช่วยเหลือ ผลงานและนิสัยการเรียนไม่ดีนัก

การทดสอบ มักจะได้คะแนนค่อนข้างต่ำ

หน้าที่และความรับผิดชอบ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนพอสมควร
ปฏิบัติตามหน้าที่และรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายพอสมควร

เครื่องเรียน มักจะทำเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นมาใช้ไม่ทันการ และบางครั้ง
ใช้เครื่องมือเครื่องใช้ไม่เป็น

ระดับคะแนน 0

การเรียนในชั้น ไม่ตั้งใจเรียน ไม่สนใจการเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เข้าใจ
บทเรียนและปฏิบัติงานไม่ได้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

การบ้าน ได้คะแนนต่ำมาก

หน้าที่และความรับผิดชอบ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนน้อย มี
ความรับผิดชอบน้อยในงานที่ได้รับมอบหมาย

เครื่องเรียน ไม่มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ถูกต้องเป็นประจำ ไม่ระวังรักษา
เครื่องมือเครื่องใช้ และใช้เครื่องมือไม่เป็น

ต่อมาในวันที่ 8 มกราคม 2524 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ระเบียบ
กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช
2521 พ.ศ.2524 แทนระเบียบเดิม

สาระสำคัญของระเบียบนี้ ส่วนใหญ่คล้ายคลึงฉบับที่ใช้ก่อนหน้านี้ มีการแก้ไข
ที่สำคัญคือ (กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 209 - 215)

1. เรื่องการให้ระดับผลการเรียน โดยเพิ่มอักษรที่แสดงผลการเรียนเพิ่มเติม
เช่น ผ มผ มก และ มค
2. เปลี่ยนระดับผลการเรียนที่เป็นตัวอักษรมาเป็นการเรียนที่เป็นระดับคะแนน

ตัวเลข

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน
ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 พ.ศ. 2523

ระเบียบนี้มีเนื้อหาสาระคล้ายกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 ที่แตกต่างกันมีดังนี้

ข้อ 11. การอนุมัติการจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

11.1 ผู้เรียนต้องมีคุณสมบัติดังนี้

11.1.1 เรียนครบตามแผนการเรียนที่กำหนดไว้

11.1.2 เรียนได้จำนวนหน่วยการเรียนในวิชาบังคับ

ครบตามหลักสูตร

11.1.3 ต้องได้จำนวนหน่วยการเรียนสะสมไม่น้อยกว่า

75 หน่วยการเรียน

11.1.4 ต้องเข้าร่วมกิจกรรมและมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม

ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมดที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียน

11.2 ให้หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเรียนและการจบ

หลักสูตร โดยความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียน

กรณีที่นักเรียนมีคุณสมบัติครบตามข้อ 11.1 ก่อนเวลา 6 ภาคเรียนหรือ 3 ปี

ให้หัวหน้าสถานศึกษาอนุมัติจบหลักสูตรได้ โดยความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียน

สำหรับการให้ระดับผลการเรียนของแต่ละรายวิชา จะต้องได้ 50% ของคะแนน

ระหว่างภาคเรียน รวมกับคะแนนปลายภาคเรียนตามอัตราส่วนที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด โดยเทียบ

จากช่วงคะแนนระบบร้อยละ เป็นการให้ระดับผลการเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด หรือที่เรียกว่า

อิงเกณฑ์ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2523 : 11)

ระดับผลการ เรียน	ความหมาย	ช่วงคะแนน เป็นร้อยละ
4	ผลการ เรียนดีมาก	80 - 100
3	ผลการ เรียนดี	70 - 79
2	ผลการ เรียนปานกลาง	60 - 69
1	ผลการ เรียนผ่าน เกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด	50 - 59
0	ผลการ เรียนต่ำกว่า เกณฑ์ขั้นต่ำ	0 - 49

การวัดผลและการประเมินผล มีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยให้คะแนน ระหว่างภาคกับสอบปลายภาคมีอัตรา 60 : 40 คะแนน

ต่อมา กระทรวงศึกษาธิการ เห็นสมควรปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการประเมินผล การเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 เป็นฉบับที่ 2 พ.ศ.2528 และ ฉบับที่ 3 พ.ศ.2529 ซึ่งใช้ในปัจจุบัน และปรับปรุงระเบียบการประเมินผลตามหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลาย พุทธศักราช 2523 เป็นฉบับที่ 2 พ.ศ.2524 ฉบับที่ 3 พ.ศ.2527 และฉบับที่ 4 พ.ศ.2529 ซึ่งใช้ในปัจจุบัน ทั้ง 2 ระดับมีสาระสำคัญที่เพิ่มเติมจากฉบับก่อน ๆ ดังนี้

การประเมินผลระหว่างภาคเรียนให้ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และ ครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย (กรมวิชาการ 2529 : 2)

การ เปลี่ยนระดับผลการ เรียน

"0" ให้สถานศึกษาสอนซ่อมเสริมในจุดประสงค์ที่ผู้เรียนสอบไม่ผ่าน และ สอบแก้ตัวได้ระดับผลการเรียนไม่เกิน 1 ซึ่งสอบได้ไม่เกิน 2 ครั้ง ถ้ายังได้ "0" ในรายวิชา บังคับ (ภาษาไทยและสังคมศึกษา) ให้เรียนซ้ำ ถ้าเป็นรายวิชาอื่น ๆ ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้า สถานศึกษา (กรมวิชาการ 2529 : 5)

"ร" กรณีเหตุสุดวิสัย เมื่อสอบแก้ตัวจะได้ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 0 - 4 กรณีไม่ใช่เหตุสุดวิสัยให้ได้ผลการเรียนไม่เกิน 1 ถ้าไม่สอบแก้ตัวตามเวลาที่กำหนดให้เรียนซ้ำ ยกเว้นมีเหตุสุดวิสัย (กรมวิชาการ 2529 : 6)

"ม.ส." กรณีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของเวลาเรียนทั้งหมด ให้เรียนเพิ่มเติมจนมีเวลาเรียนครบ และได้ระดับผลการเรียนไม่เกิน 1 ถ้าไม่สอบแก้ตัวตามเวลาที่กำหนดให้เรียนซ้ำ ยกเว้นมีเหตุสุดวิสัย กรณีมีเวลาเรียนน้อยกว่าร้อยละ 60 ของเวลาเรียนทั้งหมด ให้เรียนซ้ำหรือ เปลี่ยนวิชาใหม่สำหรับวิชาเลือก (กรมวิชาการ 2529 : 6)

"ม.ผ." ให้มอบงานหรือกิจกรรมที่ผู้เรียนไม่ได้เข้าร่วมให้ผู้เรียนปฏิบัติ (กรมวิชาการ 2529 : 7)

เกณฑ์การจบหลักสูตร มีดังนี้

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ระบุไว้ ดังนี้ (กรมวิชาการ 2529 : 50)

1. ผู้เรียนจะต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างของหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 99 หน่วยการเรียนรู้ และจะต้องได้หน่วยการเรียนรู้ไม่ต่ำกว่า 85 หน่วยการเรียนรู้ โดยต้องได้หน่วยการเรียนรู้ของวิชาบังคับภาษาไทยและสังคมศึกษาครบและต้องไม่มีผลการเรียน "ร" และหรือ "ม.ส." ทุกรายวิชาที่อยู่ในแผนการเรียนรู้

2. ต้องเข้าร่วมกิจกรรมและมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมดที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ระบุไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2523 : 15 - 16)

1. เรียนครบตามแผนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
2. เรียนได้จำนวนหน่วยการเรียนรู้ในวิชาบังคับครบตามหลักสูตร (ภาษาไทย สังคมศึกษา และพลานามัย)
3. ต้องได้จำนวนหน่วยการเรียนรู้สะสมไม่น้อยกว่า 75 หน่วยการเรียนรู้

4. ต้องเข้าร่วมกิจกรรมและมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของ
เวลาทั้งหมดที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

ข้อสอบไล่ประโยคมัธยมวิชาวรรษา

พ.ศ. 2464 2465 2466 2470 2471 2472 2473.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อสอบไล่ประโยคมัธยมบริบูรณ์ชาย พ.ศ.2464

วิชาจรรยา

ให้เวลา 2 ชั่วโมง

1. ในสมัยนี้มีความประพฤติชนิดไรบ้างที่ทำความเสื่อมเสียให้แก่ผู้ตั้งอยู่ในประณวีย และความประพฤตินั้น ๆ เกิดจากอะไร เพราะเหตุไร

2. เราจะต้องประพฤติอย่างไรแก่บุคคลต่อไปนี้ และเพราะเหตุไรจึงต้องประพฤติ อย่างนั้น เมื่อประพฤติได้ เช่นนั้นจะได้รับผลอย่างไรบ้าง

บิดามารดา อาจารย์ นาย मिตร คนใช้

3. เหตุไรท่านจึงสอนให้เห็นแก่ชาติ และไม่ให้เห็นแก่ตัวฝ่ายเดียว จงอธิบายเหตุผล ให้เห็นจริง

4. ผู้ที่ไม่นับถือศาสนาใด ๆ หมดนั้น มีคุณหรือมีโทษอย่างไร อธิบาย เหตุผลให้เห็นจริง

5. ในการที่จะคบหากับฝูงคนทั้งหลาย มีเพื่อนร่วมชาติเป็นต้น จะต้องยึดถือเอาธรรม ข้อไหนเป็นหลัก เครื่องประพฤติ และธรรมข้อไหนมีความว่ากระไรบ้าง และเพราะเหตุไรจึงต้อง ประพฤติธรรมข้อนั้น

6. เมื่อเรามีกิจที่เป็นหน้าที่จะต้องกระทำให้สำเร็จไปด้วยดี เราควรจะยึดเอาธรรม ข้อไหนเป็นหลัก เครื่องประพฤติ และอธิบายถึงผลแห่งการประพฤติธรรมนั้น ๆ ด้วย (กรมตำรา กระทรวงธรรมการ 2469 : 1)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อสอบไล่ประโยคมัธยมบริบูรณ์ชาย พ.ศ.2465

วิชาจรรรยา

ให้เวลา 2 ชั่วโมง

1. ความประพฤติต่อไปนี้ มีในศีลหรือข้อบัญญัติอะไรบ้าง (ตามลัทธิแห่งศาสนาท่าน)
ให้ว่ามา ถ้าไม่มีในศีลหรือข้อบัญญัติ เหล่านั้น จะมีอยู่ในที่แห่งไรบ้าง เพราะเหตุไร
จึงไม่มี
 - ก. เล่นการพนัน เอาเงินกัน
 - ข. สูบคีนและกันชา
 - ค. อวดว่าตน เป็นผู้วิเศษด้วยประการต่าง ๆ
2. จงอธิบายคำต่อไปนี้ให้แจ่มแจ้งว่าต่างกันอย่างไร ชักตัวอย่างสั้น ๆ ประกอบด้วย
 - ก. ความซื่อสัตย์ ข. ความซื่อตรง
 - ค. ความเที่ยงธรรม ข. ความยุติธรรม
 - ง. ความสุจริต
3. จงอธิบายสุภาษิตต่อไปนี้ว่า เขาสอนว่าอะไร ทาที่มาจากลัทธิศาสนาของท่านด้วย
 - ก. "ชายข่าวเปลือกหญิงข่าวสารโบราณว่า น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่าอ้อชฌาลัย
เราก็จิตต์คิดดูเล่า เขาก็ใจ ปลุกอื่น โยปลุกโมครติดีกว่าพาล"
 - ข. "เกิด เป็นคนคิดเห็นจึง เจรจา"
4. ก. โลกะ ข. โทสะ ค. โมหะ 3 อย่างนี้คืออะไร อธิบายให้เข้าใจ
ตามลัทธิแห่งศาสนาท่านกล่าวไว้ว่าอย่างไรบ้าง อ้างตัวอย่างมา
5. จงวินิจฉัยผู้ที่ประพฤติดังต่อไปนี้ว่า เขาจะผิดในทางจรรรยาข้อไรบ้าง เพราะ
เหตุไร (อ้างตามมีในศาสนาของท่าน)
 - ก. ตัวเป็นไพร่ ใช้นามบัตรว่า เป็นหม่อมเจ้า
 - ข. ลงหนังสือพิมพ์ว่า ท่านผู้นั้นชอบรับสินบน ท่านผู้นี้โง่ ไม่ควรรับตำแหน่งนั้น
 - ค. เขียนรูปอุจาดไว้ตามที่เปิดเผย เช่น ผนังตึกหรือฝาเรือน ฯลฯ

ข้อสอบไล่ประโยคมัธยมบริบูรณ์ชาย พ.ศ.2466

วิชาจรยา

ให้เวลา 2 ชั่วโมง

1. ธรรมต่อไปนี้ คืออะไร ควรใช้ในเวลาเมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นไร? ทาตัวอย่างเปรียบเทียบสั้น ๆ ให้เข้าใจง่าย ๆ
 - (ก) เมตตา
 - (ข) กรุณา
 - (ค) มุทิตา
 - (ง) อุเบกขา
2. เมื่อจิตต์เรามีความกังวลอยู่ในเรื่องดังต่อไปนี้ ท่านสอนให้เรายึดเหนี่ยวเอาธรรมข้อไหนบ้าง เป็นหลัก เพราะเหตุไร?
 - (ก) นาย ก. เลวกว่าเราทุกอย่าง กลับได้ศึกษาเรา
 - (ข) นาย ข. ถูกเรามาก ต้องแก้แค้นเสียให้ได้
 - (ค) มีหน้าท่านจะเพิ่มเงินเดือนให้เรา
 - (ง) นาย ค. ข้าศึกสำคัญของเราที่เดียว ถูกคนลอบยิงแล้ว สมน้ำหน้าขอให้ตายทันทีเถิด
3. ผู้มีความรู้่น้อยแต่มีจรรยาดี กับผู้ไม่มีความรู้แต่มีจรรยาดี ทั้ง 2 นี้ ไทนจะมีคุณแก่บ้านเมืองมากกว่ากัน ยกตัวอย่างอธิบาย
4. ผู้เล่นฟุตบอลกับผู้ดูการเล่นฟุตบอล ทั้ง 2 นี้ควรมีธรรมะอะไร เป็นเครื่องยึดถือบ้าง และจะได้ผลอย่างไร? ถ้าขาดธรรมะเหล่านี้ จะได้ผลอย่างไร? ทาตัวอย่างย่อ ๆ
5. พุทธภาษิตต่อไปนี้ สอนให้เราประพฤติอย่างไร? และเพราะเหตุไร ท่านจึงว่าอย่างนี้? จงอธิบายย่อ ๆ ทีละข้อให้เข้าใจง่าย

"ธรรมทั้ง 4 คือ

 - (ก) อายุ
 - (ข) วัณณะ (ผิวพรรณ)

(ค) สุขะ

(ข) พละ (กำลัง)

ย่อม เจริญแก่ผู้บนอบยา เกรงต่อผู้ใหญ่เป็นนิตย์" (กรมตำรา กระทรวงศึกษาธิการ
2471 : 1 - 2)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อสอบไล่ประโยคมัธยมบริบูรณ์ชาย พ.ศ.2470

วิชาจรยา

ให้เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

1. ผู้มีศีลและผู้มีกัลยาณธรรมนั้น ได้แก่ผู้ประพฤดิเช่นไร เป็นอย่างเดียวกันหรือต่างกันอย่างไร? ชักตัวอย่างมาด้วย
2. บุคคลต่อไปนี้ จะได้ชื่อว่า เป็นผู้มีศีลและเป็นผู้ผิดศีลหรือไม่? เพราะเหตุไร? อ่างหลักฐานประกอบด้วย
 - ก. เด็กอ่อนที่นอนอยู่เหนือเบาะ พุคไม้ได้ ลูกนั่งยืนเดิรไม้ได้ และไม้ได้ลวงศีลทั้ง 5 เลย
 - ข. คนเป็นบ้าคลิ่ง เทียวทำร้ายทรัพย์เขาและฆ่าเขา
 - ค. คนเมาเหล้า เทียวทำร้ายทรัพย์เขาและฆ่าเขา
3. "กฎ" กับ "ธรรม" ต่างกันอย่างไร? จงอธิบายเปรียบเทียบให้ดูและชักตัวอย่างประกอบด้วย
4. "วิบากบามีควรรคิด โฉนนิคจะมาคค
 ละมีหม้อมิปีคฝน ละหยาคคคกัคเคิมขัง
 อะนึ เปรียบบนุษย์ชน ชะนิตคนวิจารณคัง
 มทาคันธการบัง สะสมบَابละน้อยไป
 คิม้อยบ้อยมิอินัง จะชินยังสนุกใจ
 จะ เคิมด้วยกุกกรรมใน ประจักษภพประจักษตา"
 ก. จงถอดคำประพันธ์ข้างบนนี้ ออกเป็นความสำคัญฟังเข้าใจง่าย
 ข. รวมใจความว่า ท่านสอนให้เราทำอย่างไร?
 ค. ถ้าเราทำตามจะได้ผลอย่างไร? และไม่ทำตามจะได้รับโทษอย่างไร?

(กรมตำรา กระทรวงศึกษาธิการ 2470 : 1 - 2)

ข้อสอบไล่ประโยคมัธยมบริบูรณ์ชายแผนกกลางและ

ประโยคมัธยมวิสามัญหญิง พ.ศ.2471

วิชาจรรยา

ให้เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

1. จงอธิบายถึง พุทธคุณ ธรรมคุณ และสังฆคุณ ตามหัวข้อที่ท่านจำแนกไว้ด้วยโวหาร
 แห่งตน (คือ ไม่เขียนตามคำรา) ใช้คำพูดให้ง่าย ๆ และสั้นที่สุด
2. ก. ความเที่ยงธรรม ข. ความซื่อตรง ค. ความสวามิภักดิ์
 ง. ความกตัญญู ทั้ง 4 นี้รวมเรียกว่าอะไร? จงอธิบายทีละข้อให้สั้นและ
 เข้าใจง่าย ชักตัวอย่างย่อ ๆ ด้วย
3. ก. ถ้านายยกย่องท่าน เพิ่มเงินเดือนท่าน แต่บางพวกกล่าวติเตียนท่านว่า
 เป็นคนสอพลอจึงได้เพิ่มเงินเดือน
 ข. ถ้าว่านเริ่มเรียนภาษาบาลีด้วยความจำเป็น
 2 ข้อข้างบนนี้ ข้อไหนจะต้องมีธรรม เรียกว่าอะไร เป็นเครื่องปฏิบัติ เป็นหลัก
 เพราะเหตุไร จำแนกธรรมนั้น ๆ มาให้ดูโดยย่อด้วย
4. มนุษย์เราจะต้องต่างคนต่างสมเคราะห์กัน มีธรรมอะไรที่สอนอย่างนี้ และท่าน
 จำแนกไว้อย่างไร? อธิบายย่อ ๆ ให้เข้าใจง่าย และชี้แจงความจำเป็นที่เราต้องมีธรรมนี้
 ทุกข้อด้วย พร้อมทั้งตัวอย่างย่อ ๆ (กรมตำรา กระทรวงธรรมการ 2472 : 24)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อสอบไล่ประโยคมัธยมแผนกกลาง ภาษา วิทยาศาสตร์

พ.ศ.2472

วิชาจรยา

ให้เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

1. พระธรรม คือ คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้านั้น มีคุณตามที่ท่านจัดไว้เป็นกี่ข้อ คืออะไรบ้าง จงอธิบายตามโวหารของคนให้สั้นและง่ายตามแต่จะได้
2. ใจความสำคัญของพระพุทธศาสนา ต่างกับศาสนาอื่นอย่างไร (ให้ตอบแต่เฉพาะใจความที่สำคัญเท่านั้น)
3. ความประพฤติต่อไปนี้ นับว่าผิดหรือถูกในศีลหรือธรรมข้อใดบ้าง เพราะเหตุไร และท่านเรียกชื่อว่าอะไร
 - (1) ผู้ใหญ่เล่านิทานให้เด็กฟังว่า สัตว์ดิรัจฉานพูดกันดี ที่จริงสัตว์ก็รู้ว่ามันพูดกันไม่ได้ แต่เล่าว่ามันพูดกันดี
 - (2) เราเดินไปพบกระเบื้องแก้วแตกอยู่กลางถนน กลัวคนจะเหยียบเข้า ต้องมาดเจ็บ จึงเก็บไปทิ้ง เสียในที่ควร
 - (3) เห็น เด็กเพื่อนบ้านถูกงูกัด ถ้าจะแนะนำพ่อแม่เด็กให้เขาพาเด็กนั้นไปฉีดยาแก้พิษงู เสียโดยด่วน เด็กนั้นก็ไม่ต้องตาย แต่แก้มึงเฉยเสียจนเด็กนั้นตาย
 - (4) เขียนจดหมายถึงคนที่เกลียดชัง ลงท้ายเขียนว่า "ด้วยความรักและความนับถือ" ซึ่งผิดกับความจริงใจของตน
 - (5) เขาไม่เป็นพระยา แก้มึงพูดกับผู้อื่นว่า "ดูซี คุณพระยามาโน่นแล้ว" และเขาไม่ใช่หญิงแพศยา แก้มึงเรียกเขาว่า "อหญิงแพศยา"
4. เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ทั้ง 4 นี้หมายความว่าอะไร อธิบายย่อ ๆ ให้เข้าใจง่าย และชักตัวอย่างการแสดงเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา มาให้ดูอย่างละข้อ (กรมตำรา กระทรวงธรรมการ 2473: 1 - 2)

ข้อสอบไล่มัธยมปีที่ 3 พ.ศ.2473

จรรยา

ใช้เวลา 40 นาที

1. การกล่าวคำเท็จมีโทษอย่างไรบ้าง บอกมาสัก 3 ข้อ
2. คนที่มีความรู้ดี ร่างกายก็แข็งแรง แต่ทำการทำงานไม่เจริญเช่นนี้ ท่านคิดว่า เขามีอะไรบกพร่อง?
3. ทำอย่างไร เรียกว่า กล้าหาญ จงออกชื่อคนกล้าหาญมาสัก 1 ชื่อ แล้ว กล่าวถึงความกล้าหาญที่เขากระทำด้วย
4. ในหนังสือค่านิยมการคุณานุคุณ ท่านกล่าวถึงบุคคลที่มีคุณแก่เราไว้มีใครบ้าง
5. สุภาษิตว่า จงฝนทั่งให้เป็นเข็มนั้น ท่านเข้าใจว่าอะไร? อธิบายมาให้แจ่มแจ้งตามแต่จะได้ (กรมวิชาธิการ กระทรวงธรรมการ, 2474: 9)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อสอบไล่มัธยมปีที่ 6 ชาย

พ.ศ.2473

จรรยา

ให้เวลา 1 ชั่วโมง 15 นาที

1. 'ความพร้อม เปรียงของชนทั้งสิ้นผู้ เป็นหนุ่กันยังความ เจริญให้สำเร็จ'
ถ้าท่านจะบำ เพ็ญคนให้ ได้ผลสมดัง พุทธโอวาทข้อนี้ท่านจะต้องยึดหลักธรรม
อะไร เป็น เครื่องปฏิบัติ ?
2. โรงเรียนอบรมท่านให้มีความประพฤติดีควบไปกับการให้วิชาความรู้ จงบอกมา
ตามที่นึกได้ว่า โรงเรียนอบรมท่านด้วยวิธีใดบ้าง และมีความมุ่งหมายให้ท่านคืออะไรด้วยวิธี
อบรมอย่างนั้น ๆ ?
3.

ความรู้คู่เปรียบด้วย	กำลัง กายเฮย
สุจริตคือ เกราะบัง	ศาสร์ห้อง
ปัญญาประคองตั้ง	อาวุธ
กุศลคติต่างโล่ห์ป้อง	อาจกล้ากลางสมร

 ให้อธิบายความหมายของโคลงข้างบนนี้มาให้ชัดเจน
4. มีภาษิตหลายบทกล่าวถึง งาน กับ เล่น ว่าเป็นอุปกรรมแก่กัน หาได้เป็น
ศัตรูแก่กันเลย นอกจากผู้ประพฤติปฏิบัติไม่ถูก จงอธิบายให้เห็นว่าอย่างไร
(ก) งาน กับ เล่น จึงเป็นประโยชน์แก่กัน
(ข) งาน กับ เล่น จึงเป็นศัตรูแก่กัน
5. จงเขียนสุภาษิตที่ท่านชอบมา 5 ข้อ แล้วอธิบายความหมายของสุภาษิตนั้น ๆ
ด้วย (กรมวิชาธิการ กระทรวงธรรมการ 2474: 27 - 28)

ภาคผนวก ง

การประกวดแต่งหนังสือสอนพระพุทธศาสนาแก่เด็ก
และรายชื่อหนังสือที่ชนะการประกวดตั้งแต่พุทธศักราช 2471-2533

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประกวดแต่งหนังสือสอนพระพุทธศาสนาแก่เด็ก

การประกวดแต่งหนังสือสอนพระพุทธศาสนาแก่เด็ก เป็นงานที่ราชบัณฑิตยสถาน รับโอนมาจากที่ราชบัณฑิตยสภาได้จัดทำอยู่ เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ.2471 ตาม พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว หนังสือเรื่อง ศาสนคุณ ได้รับรางวัล ที่ 1 ในการประกวดประจำปี พ.ศ.2472 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ พระราชนิพนธ์ "คำนำ" ไว้ดังนี้

ข้าพเจ้าได้ทราบว่ามีผู้ที่มีความเห็นพ้องด้วยกับข้าพเจ้าเป็นอันมาก ทั้งพระภิกษุสงฆ์ และคฤหัสถ์ ทำให้ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอันมาก ข้าพเจ้าจึงได้ให้ราชบัณฑิตยสภาออกประกาศ การประกวดแต่งหนังสือแสดงพระพุทธศาสนาสำหรับเด็ก เพื่อจะได้มีหนังสือแจกได้ทุก ๆ ปี และ เพื่อให้มีผู้เอาใจใส่ในกิจอันนี้มากขึ้น

ข้าพเจ้าอยากจะใคร่อธิบายลักษณะหนังสือที่ต้องการและวิธีใช้หนังสืออย่างนี้ไว้เสีย ในที่นี้ด้วย หนังสือที่ต้องการนั้น ปรากฏในข้อบังคับการประกวดว่า ต้องให้เด็กขนาดอายุ 10 ขวบ อ่านเข้าใจได้ หมายความว่าต้องให้เด็กอ่านเข้าใจได้เองโดยตลอด ไม่ต้องถาม ผู้ใหญ่เลย แต่วิธีที่จะใช้หนังสือให้เป็นประโยชน์นั้น ไม่ใช่เราส่งให้เด็กเอาไปอ่านแล้วไม่เอา ธุระต่อไป ถ้าทำดังนั้นเด็กก็คงไม่อ่าน หรือก็คงไม่ตั้งใจจำข้อความ เมื่อให้เด็กอ่านแล้ว ผู้ใหญ่ต้องซักถาม สอบทวนความจำอีกทีหนึ่งจึงจะได้ประโยชน์"

วัตถุประสงค์ของการประกวด

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้แสดงความสามารถและ เขียนหนังสือทาง พุทธศาสนาสำหรับเด็กให้มากขึ้น ให้เด็กมีหนังสือพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับวัยสำหรับอ่านและ สามารถทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง ปลูกใจให้เด็กเกิดความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และ เพื่อจัดพิมพ์พระราชทานในงานพระราชกุศลวิสาขบูชาประจำปี

ข้อบังคับในการแต่งหนังสือ เข้าประกวด

1. ผู้ใดจะแต่งก็ได้ ไม่จำกัด เพศ วัย ภูมิภาค ฯลฯ แต่ให้ส่งเข้าประกวดปีหนึ่ง

คนละ เรื่อง เท่านั้น ยกเว้นผู้ที่ เป็น เจ้าพนักงานคัดลिन

2. ขนาดหนังสือที่ส่ง เข้าประกวด กำหนดพิมพ์ดีดในกระดาษพูดสแก๊ปหน้าละ 28 บรรทัด ให้มีจำนวนไม่ต่ำกว่า 25 หน้า และไม่เกิน 30 หน้า และฉบับที่ส่ง เข้าประกวด นั้น จะพิมพ์ดีดหรือจะ เขียนตัวบรรจงก็ได้ (ส่งสำเนา รวม 3 ชุด)

3. เรื่องที่แต่ง ให้ เป็นการสอนพระพุทธศาสนาตามหลักในพระไตรปิฎกและมีให้ อธิบายความย่ำยิศาสนาอื่น

หัวข้อ เรื่องที่จะแต่งประกวด

ในแต่ละปี ราชบัณฑิตยสถานจะออกประกาศแจ้งความให้ทราบทั่วกัน โดยกำหนด หัวข้อธรรม กติกา รวมทั้งกำหนดวันหมดเขตส่งหนังสือ จะประกาศล่วงหน้า เป็นระยะเวลา นานราว 1 ปี เพื่อให้ผู้ที่จัดส่งหนังสือ เข้าประกวด ได้มี เวลาและมีความพิถีพิถันในการแต่ง

หลัก เกณฑ์การคัดลिन

เกณฑ์การคัดลिनหนังสือที่ส่ง เข้าประกวดตามที่ราชบัณฑิตยสภาได้วางไว้แต่เริ่มแรก ได้อนุโลมใช้วิธีตรวจหนังสือประกวดในมหาวิทยาลัย คือ ให้สภา เลขานุการผู้ เป็นพนักงานรับ หนังสือประกวดแต่ผู้เดียวรู้ชื่อผู้แต่งและรักษาไว้ เป็นความลับ ส่วนต้นฉบับซึ่งจะส่งให้กรรมการ ตรวจคัดลिनนั้น ให้เรียกชื่อด้วยจำนวน เลขว่า ส่วนวนที่ 1 และ ส่วนวนที่ 2 เป็นต้นไป ตามลำดับ มิให้ผู้ตรวจรู้ว่า เป็นของใคร ต่อมาได้ตั้งอนุกรรมการ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญวรรณคดี ผู้เชี่ยวชาญพระไตรปิฎก ผู้เชี่ยวชาญการสอน เด็ก พร้อมกันตรวจ เป็นชั้นต้น และให้อนุกรรมการนี้ คัดเลือกหนังสือซึ่งส่วนวนดี เข้าเกณฑ์ควรรับพระราชทานรางวัลได้ไว้ 6 ส่วนวน ส่งให้ ราชบัณฑิตยสภาตรวจอีกชั้นหนึ่ง เพื่อเลือกคัดฉบับที่ดีที่สุด 3 ส่วนวน ซึ่งสมควรจะรับพระราชทาน รางวัลส่งขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายตามประกาศ

ในปัจจุบันนี้ การพิจารณาคัดเลือกกว่าฉบับใด สมควรได้รับรางวัลพระราชทานนั้น ผู้ที่พิจารณาทางด้านหลักธรรม ราชบัณฑิตยสถานได้อาราธนาพระ เถระชั้นผู้ใหญ่ เป็นผู้ตรวจ ส่วน ผู้ตรวจในเชิงวรรณคดีได้มอบให้ราชบัณฑิต สำนักศิลปกรรมสาขาวรรณกรรมและภาษาศาสตร์ เป็นผู้ตรวจ

รางวัลผู้ชนะการประกวด

ผู้ชนะการประกวดจะได้รับพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ แต่เดิมมี 2 รางวัล รางวัลที่ 1 เป็นจำนวนเงิน 1,000 บาท รางวัลที่ 2 เป็นจำนวนเงิน 500 บาท ปัจจุบันมี 3 รางวัล รางวัลที่ 1 เป็นจำนวนเงิน 5,000 บาท รางวัลที่ 2 เป็นจำนวนเงิน 3,000 บาท และรางวัลที่ 3 เป็นจำนวนเงิน 2,000 บาท แต่ละปีอาจมีผลงานที่ได้รับคัดเลือกเพื่อรับพระราชทานรางวัลเพียงรางวัลใดรางวัลหนึ่ง หรือบางรางวัลเท่านั้น

หนังสือที่ได้รับรางวัลนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงคัดเลือกจากสำนวนที่ราชบัณฑิตยสถานนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดให้พิมพ์ขึ้นเพื่อพระราชทานในงานพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวิสาขบูชา เป็นประจำทุกปี

บริษัท ยูโรปา พับลิเคชั่น (Europa Publication) ได้นำรางวัลหนังสือสอนพระพุทธศาสนาแก่เด็ก ไปพิมพ์รวมไว้ในหนังสือ World Directory of Award and Prizes ด้วย

รายชื่อหนังสือ รายพระนาม และรายนามผู้ได้รับพระราชทานรางวัลในการประกวด
ประจำปี

พุทธศักราช	ชื่อหนังสือ	รายพระนามและรายนามผู้แต่ง	รางวัลที่
2471	พุทธมามกะ	สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยา วชิรญาณวโรรส	1
2472	ศาสนคุณ	ม.จ.หญิง พูนพิศมัย ศิศกุล	1
2473	อริยทรัพย์	อำมาตย์โท พระวินิจวรรณการ (แสง สาลิคุล)	1
2474	ทิศ 6	พระครูวิจิตรธรรมคุณ (วาศน์ นิลประภา)	1
2475	อบายมุข 6	รองอำมาตย์เอก พล้อย พรปรีชา	1
2476	ทฤษฎธรรมมีกถลประโยชน์ 4	นายจิม อึ้งประทีป	1
2477	สัมปราชัยกถลประโยชน์ 4	นายอำ ศรีเปารยะ	1

พุทธศักราช	ชื่อหนังสือ	รายพระนามและรายนามผู้แต่ง	รางวัลที่
2478	อธิษฐานธรรม 4	พระมหาลออ ทินนาโก	1
2479	อิทธิบาท 4	นายพร มลิตทอง	1
2480	วุฒิ 4	นายพร มลิตทอง	1
2481	จักร 4	นายลออ ทองเสวด	1
2482	เวสารัชชกรณธรรม 4	พระมหาชั้น ญาณรโต	1
2483	สังคหวัดถุ 4	พระจุลคณิศร (วาสน์ นิลประภา)	1
2484	สุขของคฤหัส 4	พระศรีสมโพธิ (เกษม ภพุทธมฺโม)	1
2485	ธรรมของขราวาส 4	นายทินกร ทองเสวด	1
2486	ตระกูลอันมั่งคั่งจะตั้งอยู่ ไม่ได้นานเพราะสถาน 4	พระมหาชอม อนุจารี	1
2487	ความเชื่อ	พระศรีสมโพธิ (เกษม ภพุทธมฺโม)	1
2488	สี่ปฐิสธรรม 7	นายสง กรอุไร	1
2489	กตัญญูกต เวที	พระครูธรรมาธิการ (พื้น ปาสาทิโก)	1
2490	ธรรมอันทำให้งาม 2 อย่าง	นายเกษม บุญศรี	1
2491	คารวะ 6	นายทินกร ทองเสวด	1
2492	บุคคลหาได้ยาก 2	นายทินกร ทองเสวด	1
2493	ธรรมอันเป็นโลกบาล 2 อย่าง	ม.จ.หญิง สิมพันธ์พารเสนอ ไสณกุล	1
2494	โอวาทของพระพุทธเจ้า 3 อย่าง	พระปริยัติโมลี (พื้น ปาสาทิโก)	1
2495	อธิปไตย 3	นายวรารกร กันตามระ	1
2496	กุศลมูล 3	นายสง กรอุไร	1
2497	ธรรมมีอุปการะมาก 2	นายกมล ดิษฐกมล	1
2498	พรหมวิหาร 4	พระมหาพวน ฐานจาโร	1
2499	สี่ปฐิสมีญญิติ 3	นายพวน คงอดิศักดิ์	1
2500	อมตธรรม 5	นายเกษม บุญศรี	1
2501	บุญกิริยาวัตถุ 3	นายสง กรอุไร	2
2502	ปธาน ความเพียร 4	นายเกษม บุญศรี	1

พุทธศักราช	ชื่อหนังสือ	รายพระนามและรายนามผู้แต่ง	รางวัลที่
2503	การไม่คบคนพาล และการคบบัณฑิต	ร.ท.วัชระ คงอดิศักดิ์	1
	การไม่คบคนพาล และการคบบัณฑิต	พระปุสฺสนาคมนี	2
2504	การบูชาท่านผู้ควรบูชา	นายเกษม บุญศรี	1
2505	การอยู่ในประเทศอันสมควร	นายเกษม บุญศรี	1
2506	ความเป็นผู้มีบุญ (ความดี) อันได้ กระทำไว้แล้วแต่ปางก่อน	ร.ท.วัชระ คงอดิศักดิ์	1
	ความเป็นผู้มีบุญ (ความดี) อันได้ กระทำไว้แล้วแต่ปางก่อน	พระปุสฺสนาคมนี	2
2507	การตั้งตนไว้ชอบ	นายเกษม บุญศรี	1
2508	ความเป็นผู้สดับมาก	นายเกษม บุญศรี	1
	ความเป็นผู้สดับมาก	นายวรากร กันตตามระ	2
	ความเป็นผู้สดับมาก	นายบุญหยด พันธุ์เพ็ง	2
2509	ศิลปะ	พ.ศ.อาภรณ์ ศิลกโศภณ	1
	ศิลปะ	นายเกษม บุญศรี	2
2510	วินัยที่ได้ศึกษาดีแล้ว	นายสมภพ จันทรประภา	1
	วินัยที่ได้ศึกษาดีแล้ว	นายเกษม บุญศรี	2
2511	วจาสุภาษิต	นายเกษม บุญศรี	1
	วจาสุภาษิต	ร.อ.วัชระ คงอดิศักดิ์	2
	วจาสุภาษิต	พระภิกษุชโล คัคคธมฺโม	2
2512	การบำรุงบิดามารดา	พ.ศ.วิกรรอง พงศ์สุภา	1
	การบำรุงบิดามารดา	พ.ศ.วัชระ คงอดิศักดิ์	2
	การบำรุงบิดามารดา	นายสังคม ศรีราช	2
2513	การสงเคราะห์บุตร	นายอดิศักดิ์ ทองบุญ	1
	การสงเคราะห์บุตร	นายเกษม บุญศรี	2
2514	การสงเคราะห์ภริยา	นายอดิศักดิ์ ทองบุญ	1
	การสงเคราะห์ภริยา	พ.ศ.วัชระ คงอดิศักดิ์	2

พุทธศักราช	ชื่อหนังสือ	รายพระนามและรายนามผู้แต่ง	รางวัลที่
2515	การงานไม่อาภูล	นายอดิศักดิ์ ทองบุญ	1
	การงานไม่อาภูล	นายสังคม ศรีราช	2
2516	ทาน การเสียสละ	พ.ศ.วัชระ คงอดิศักดิ์	1
	ทาน การเสียสละ	นายเกษม บุญศรี	2
	ทาน การเสียสละ	นายทินกร ทองเสวด	2
2517	ธรรมจริยา การประพฤดิธรรม	นายอดิศักดิ์ ทองบุญ	1
	ธรรมจริยา การประพฤดิธรรม	นายสุวิทย์ สารวัตร	2
2518	การสงเคราะห์ญาติ	พ.ท.วัชระ คงอดิศักดิ์	1
	การสงเคราะห์ญาติ	นายสังคม ศรีราช	2
2519	การงานที่ปราศจากโทษ	ร.ศ.พีระ ฉลาดธัญกิจ	1
	การงานที่ปราศจากโทษ	นายอดิศักดิ์ ทองบุญ	2
	การงานที่ปราศจากโทษ	นางพูนศรี เจริญพงษ์	2
2520	การงดเว้นจากบาป (ความชั่ว)	พ.ท.วัชระ คงอดิศักดิ์	1
2521	การสำรวมจากการดื่มน้ำเมา	พ.ท.วัชระ คงอดิศักดิ์	1
2522	ความไม่ประมาทในธรรมทั้งหลาย	พ.อ.วัชระ คงอดิศักดิ์	1
2523	ความเคารพ	พ.อ.วัชระ คงอดิศักดิ์	1
2524	ความถ่อมตน	พระมหาบุญมี ดิกขวิโร	1
2525	ความสันโดษ	ไม่มีผู้ได้รับรางวัล	
2526	ความกตัญญู	นายเอี่ยม อุบลพันธุ์	3
2527	การพึงธรรมโดยกาล	นายไวยุทธ์ สันตยารมณ	1
2528	ความอดทน	นายจิรวัดน์ ภูเพียงใจ	1
2529	ความเป็นผู้ว่าง่าย	นายศักดิ์ แว่ววิริยะ	1
2530	การเห็นสมณะทั้งหลาย	ไม่มีผู้ชนะการประกวด	
	อันมีมาในมงคลสูตร		
2531	การทบทวนธรรมโดยกาล	ไม่มีผู้ชนะการประกวด	
2532	ตบะความเพียร เป็นเครื่อง เฝ้ากิเลส	ไม่มีผู้ชนะการประกวด	
2533	การประพฤดิพรหมจรรย์	กำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการประกวด	

ภาคผนวก ง

รายชื่อหนังสืออ้างอิง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อหนังสืออ้างอิงรายวิชา ส 442 (ศีลธรรม ตามคู่มือหลักสูตรประโยค
มัธยมศึกษาตอนปลาย หมวดสังคมศึกษา พุทธศักราช 2520 (กระทรวงศึกษาธิการ 2520: 5-16)

1. จำนงค์ ทองประเสริฐ ปรัชญาประยุกต์ชุดอินเดียน กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์เกษมบรรณกิจ, 2514.
2. ชลอ อุทกภานัน, พ.ศ.อ. พุทธศาสนากับสังคมศาสตร์ กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์แพร่พิทยา, 2514.
3. ดอกบัวขาว (พิภพ ดังคณะสิงห์) เมื่อฝรั่งนับถือพุทธศาสนา กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์แพร่พิทยา, 2508.
4. ทองคำ ศรีโยธิน, พ.ศ. พระพุทธศาสนากับคนหนุ่ม กรุงเทพฯ :
ห้างหุ้นส่วนจำกัดศึกษา, 2513.
5. พระมหาบุญรอด ปัญญาโว หลักระพุทธศาสนา นครสวรรค์ :
ไพศาลการพิมพ์, 2517.
6. ปัญญานันทภิกขุ ศาสนาคืออะไร
7. ปิ่น มุทุกันต์, พ.อ. บันเทิงธรรม กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คลังวิทยา
8. พุทธทาสภิกขุ หลักระพุทธธรรม พระนคร : โรงพิมพ์สุวิธานนท์
9. พุทธทาสภิกขุ สันตัสเสตัพพธรรม พระนคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์,
2516.
10. พระราชวรมณี ปรัชญาการศึกษาของไทย สำนักพิมพ์วราภพทินิจ
11. สุชีพ ปุญญาณภาพ ประวัติศาสตร์ศาสนา กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด
บำรุงสาสน์, 2506.
12. สารานุกรมประพันธ์, หลวง. ชุมชุมสิ่งศักดิ์สิทธิ์ กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
รวมสาสน์, 2492.
13. เสฐียร พันธรังษี พุทธศาสนมหายาน โรงพิมพ์ประยูรวงศ์, 2512.
14. สารนาถ ตามรอยพระพุทธบาทพระพุทธร่องค์ เล่ม 5. สำนักพิมพ์คลังวิทยา,
2501.

15. สมพร เทพลีธา พระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจและชีวิตประจำวัน
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรบริการ, 2513.
16. นิจ ทองโสภิต, พ.อ. พระพุทธโฆษาท. กรุงเทพฯ : อนุสรณ์งานศพ
นางวิทิตถลชัย, สุทธิสารการพิมพ์
17. ป. ศรีรงค์. ศาสนวัน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พระจันทร์.
18. พุทธทาสภิกขุ. นิพพาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสมัย, 2501.
19. พุทธทาสภิกขุ. คู่มือมนุษย์. กรุงเทพฯ : องค์การฟื้นฟูศาสนาจัดพิมพ์
เผยแพร่, 2501.
20. พุทธทาสภิกขุ. โอสาเรศัพทธรรม กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร,
2517.
21. พระมหาปัญญาฉัมบันโน ปฏิปทาของพระอุดมการณ์ธรรมฐานสายพระอาจารย์มั่น
ภูริทัตตะ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2516.
22. ระวี ภาวิไล. พุทธศาสนาในประเทศไทย. (South - East Asia
Treaty Organization), 2501.
23. อารยัน. วิจารณ์พุทธทำนาย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธรรมบรรณาการ,
2515.
24. เขมานันท์ภิกขุ ชุตตธรรมะกับชีวิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒจัดพิมพ์, 2518.
25. ชาญบรรณกิจ, พระ. รวมปาฐกถาและปัญหาธรรม เล่ม 2. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์อาศรมอักษร, 2506.
26. ชมรมพุทธศาสตร์และประเพณีจุฬาฯ. มงคลน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
แพร่พิทยาอินเคอร์เนชั่นแนล, 2519.
27. ธรรมจักร. เล่าเรื่องชาดก 112 ชาต. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
พิทยาการ, 2516.
28. ปิ่น มุฑกันต์, พ.ท. สนิมในใจ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คลังวิทยา,
2501.

29. ปุ่น จงประเสริฐ. ล้างสมอง. กรุงเทพฯ : องค์การฟื้นฟูพุทธศาสนา.
30. แพร่เชื้อไม้. หลวงดา. ชุดเพลงศาสนา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
ธรรมบุญ, 2517.
31. พุทธทาสภิกขุ. โมกขธรรมประยุกต์. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร,
2519.
32. วศิน อินทสระ. ภาพจำลองชีวิต. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณาคาร,
2509.
33. สมัยคร บุษวาท. พัฒนาการแห่งพุทธปรัชญา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์, 2513.
34. สุทธิไวภิกขุ. ทางแห่งความสุขและแนวนิกทางศาสนา. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์บรรณาคาร, 2501.
35. การอภิปรายเรื่อง ที่พึ่งของคน. องค์การฟื้นฟูพุทธศาสนา.
36. ท. เลียงพิบูลย์. กฎแห่งกรรม.
37. ธรรมจักร. สาวกพระพุทธรองค์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พิทยาคาร,
2514.
38. พระมหาบัว ญาณสัมปันโน. แฉ่นส่องธรรม. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์ชวนพิมพ์, 2518.
39. ปิ่น มุฑุกันต์. พ.อ. เรือนชั้นในชั้นนอก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
คลังวิทยา, 2501.
40. ปิ่น มุฑุกันต์. พ.อ. พุทธศาสตร์. พระนคร : โรงพิมพ์อักษรบริการ,
2500.
41. ปัญญานันทะภิกขุ. ทางชีวิต. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คลังวิทยา,
2499.
42. มัทรี กัณฑล. คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า. กรุงเทพฯ : ป.พิศนาคะ
การพิมพ์, 2514.
43. วศิน อินทสระ. ธรรมนิยายอิงชีวะประวัติ. กรุงเทพฯ : สำนักคลังวิทยา.

44. วคิน อินทสระ. จอมจักรพรรดิอโศก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณาคาร, 2511.
45. วคิน อินทสระ. พระอานนท์พุทธอนุชา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประพาสต์การพิมพ์, 2509.
46. วิชาการ, กรม. แบบเรียนสังคัมศึกษาวิชาศีลธรรม, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2503.
47. พระกวีวราณาณ. แผนการกู้เอกราชของเจ้าชายสิทธัตถะ, สำนักพิมพ์บรรณาคาร, 2502.
48. ฉุน ประภาวิวัฒน์. ลีธารละ, สำนักพิมพ์แพรวพิทยา, 2514.
49. เซอร์ เอควิน อาร์โนลด์ ประทีปแห่งชมพูทวีป. โรงพิมพ์สันทรี, 2518.
50. ดอกบัวขาว. นานาศาสนา. สำนักพิมพ์คลังวิทยา.
51. ปัญญานันทภิกขุ. พระพุทธศาสนาที่แท้. อนุสรณ์งานศพ นายมานิตย์ จันส์อุทัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิพร.
52. พระธรรมโกศาจารย์. พุทธสาวิกา. กรุงเทพฯ : สำนักงานเสริมวิทย์บรรณาคาร, 2513.
53. บุษย์ แสงฉาย. หลักระปฐมสมโพธิ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ลูก ส.ธรรมภักดี, 2510.
54. พุทธทาสภิกขุ. พุทธประวัติจากพระโอบุร. โรงพิมพ์การพิมพ์พระนคร, 2513.
55. พุทธทาสภิกขุ. พุทธจริยา. โรงพิมพ์การพิมพ์พระนคร, 2517.
56. พุทธทาสภิกขุ. แก่นพุทธศาสน์. โรงพิมพ์สมชายการพิมพ์, 2519.
57. พุทธทาสภิกขุ. พุทธประวัติสำหรับนักศึกษา, โรงพิมพ์แพรวพิทยา, 2501.
58. พระราชวรมณี. พจนานุกรมพุทธศาสน์. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
59. วิจิตรวาทการ, หลวง. ศาสนาสากล. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ส.ธรรมภักดี, 2499.

60. วคิน อินทสระ. พุทธจริยา. ห้างหุ้นส่วนจำกัดรวมสาส์น, 2512.

61. W. Wooduelle Rockhill. พุทธประวัติฝ่ายมหายาน. โรงพิมพ์
องค์การค้ำครุสภา.

62. เสรีयर โภเศศ. ลิตธิของเพื่อน. สำนักพิมพ์คลังวิทยา.

63. สุชีพ ปุญญานุภาพ. บางตอนจากพระไตรปิฎก, อนุสรณ์งานศพ
นางเนื่อง เจริญอักษร.

64. แสง จันทรงาม. พระพุทธศาสนาจากพระโอษฐ์. มหาจุฬารรณาคาร.

65. เสรีयर พันธรังษี. แรงประพันธ์. สำนักพิมพ์แพร่พิทยา, 2511.

66. เสรีयर พันธรังษี. พุทธประวัติที่ค้นพบใหม่. สำนักพิมพ์ก้าวหน้า,

2506.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อหนังสืออ้างอิงรายวิชา ส 543 (ศีลธรรม) ตามคู่มือหลักสูตรประโยค
มัธยมศึกษาตอนปลาย หมวดสังคมศึกษา พุทธศักราช 2520 (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 :
19 - 24)

1. เขมานันท์ภิกขุ. ธรรมะกับชีวิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
2518.
2. พระชาฎยบรรณกิจ. รวมปาฐกถาและปัญหาธรรม เล่ม 2. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์อักษรมอักษร, 2506.
3. ชัมภ์สวัสดิ์ ชมพูนุช, ม.ร.ว. วิธีสร้างความสุขในการดำรงชีวิต.
สำนักพิมพ์พิทยาคาร.
4. หลวงพ่อเทียน. วิธีปฏิบัติธรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับงานทุกอย่าง.
สำนักหนังสือธรรมบูชา, 2518.
5. ทวี บุญยเกตุ. พ่อสอนลูก. สำนักงานบรรณกิจ. พระนคร, 2518.
6. อัมมานันท์ภิกขุ. คอบปัญหาแก้กลุ่ม. โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2508.
7. ปัญญานันท์ภิกขุ. แสงธรรมนำทาง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์, 2498.
8. ปัญญานันท์ภิกขุ. ชุมชุมปาฐกถา. เล่ม 1 - 2. สำนักพิมพ์แพร่พิทยา,
2516.
9. ปัญญานันท์ภิกขุ. ทางชีวิต. สำนักพิมพ์คลังวิทยา.
10. ประยุทธ์ ลิทธิพันธ์. ประทีปแห่งชีวิต. สำนักพิมพ์นครธน, 2516.
11. ชุนพิศมัย ศิศกุล, ม.จ.หญิง. คอบปัญหาธรรม - ธรรมะสำหรับ
ชาวบ้าน. สำนักพิมพ์เสริมวิทย์บรรณาการ, 2517.
12. ภูษิต นักร้อง. แต่พระสูดเจ้า. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นครธน, 2516.
13. พระราชวรมณี. พุทธธรรม. โรงพิมพ์ชวนพิมพ์
14. พระราชสิทธิมณี. มหาสติปัญญาฐาน. โรงพิมพ์อักษรมอักษร, 2506.
15. พุทธทาสภิกขุ. วิธีฝึกสมาธิวิปัสสนา เล่ม 1 -2. สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์,
2517.

16. สุชีพ ปุณฺณานุภาพ. นันทะ - ปชามติ ลุ่มแม่น้ำนัมมทา, 2507.
17. สุชีพ ปุณฺณานุภาพ. คุณลักษณะพิเศษแห่งพุทธศาสนา. สำนักพิมพ์บรรณาคาร, 2500.
18. อวย เกตุสิงห์ และวัฒนา ไอสถานุเคราะห์. คนอื่นและเรื่องควรคำนึง พิสูจน์มาปบุญในปัจจุบัน. พิมพ์งานศพคุณแม่เล็ก ศรีประทีป.
19. วิชาการ, กรม. แบบเรียนศีลธรรม. โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513.
20. ธนาคารกรุงเทพ. ศาสนพิธีสำหรับชาวบ้าน. โรงพิมพ์จันทว่า สะพานหัน.
21. แผลก สนธิรักษ์. พิธีกรรมและประเพณี. โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
22. ปีย์ มาลากุล, ม.ล. มารยาทของไทย. กองวัฒนธรรม สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
23. บীন มุฑกัณฑ์, พ.ศ. พุทธศาสตร์ฉบับทดลอง 25 พุทธศตวรรษ ภาค 3. สำนักพิมพ์คลังวิทยา.
24. พระมหาราชครู. ประเพณีไทย. กรุงเทพฯ : ประจักษ์การพิมพ์, 2516.
25. ชุนพิศมัย ดิสกุล, ม.จ.หญิง. ประเพณีพิธีไทย. เสริมวิทย์บรรณาคาร, 2517.
26. เสรีรโกเศศ. ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อหนังสืออ้างอิงรายวิชา ส 042 พุทธศานาในประเทศไทยตามคู่มือหลักสูตร
 ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย หมวดสังคมศึกษา พุทธศักราช 2520 (กระทรวงศึกษาธิการ
 2520: 44 - 51)

1. ทรงวิทย์ แก้วศรี. พุทธสถานในเอเชียใต้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
 พระจันทร์, 2519.
2. คำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ. นิทานโบราณคดี. กรุงเทพฯ:
 นิทานที่ 5, 6, 7. สำนักพิมพ์เกษมบรรณกิจ, 2503.
3. พระศรีวิสุทธิโมลี (ประยูร ปรยุตโต) จาริกอโคก กรุงเทพฯ:
 โรงพิมพ์ประยูรวงศ์, 2516.
4. คำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ. ตำนานพระพุทธเจดีย์.
 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศิวนิพนธ์, 2503.
5. แสง มนวิฑูร. ศาสนาวงศ์หรือประวัติศาสนา กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
 รุ่งเรืองธรรม, 2506.
6. พระกวีวชิราวุฒ (จ่านงค์ ชิตินธโร). พุทธประทับในลังกา. กรุงเทพฯ:
 บริษัทประชาช่าง, 2506.
7. วชิราวุฒวโรส, สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ. พุทธประวัติเล่ม 1, 2, 3.
 โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2512.
8. วชิราวุฒวโรส, สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ. สังคติดิถี. โรงพิมพ์มหามกุฏ
 ราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
9. ประชาภิจักรจักร, พระยา (ชุ่ม มุนนาค). ประวัติศาสนา.
 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยเกษม, 2505.
10. สารนาถ. ตามรอยบาทพระพุทธรองค์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คลังวิทยา.
11. สารนาถ. เทียวอินเดีย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยบริการ, 2496.
12. สุชีพ ปุญญานุภาพ. ประวัติศาสตร์ศาสนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
 บำรุงสาส์น.
13. พระราชประวัติพระเจ้าอโศกมหาราช. โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย

14. มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. เทศนาเสือป่า. โรงพิมพ์
คุรุสภา, 2495.
15. ไสว แก้วสม. ลัทธินอกพุทธศาสนา. โรงพิมพ์อักษรสุพรรณ, 2518.
16. แสง มนวิฑูร. นิทานพระพุทธสิงขวลี (แปล) กรมศิลปากร, 2506.
17. ศิลป พีระศรี. ศิลปสมัยสุโขทัย. กรมศิลปากร. กรุงเทพฯ : 2505.
18. พญาสิทธิ. ไตรภูมิพระร่วง. องค์การค้าของคุรุสภา. กรุงเทพฯ :
2503.
19. อนุমানราชธน, พระยา. เล่าเรื่องในไตรภูมิพระร่วง. สำนักพิมพ์
คลังวิทยา. กรุงเทพฯ.
20. พระมหานาค วัดท่าทราย. ปุณโณวาทคำฉันท์. กรมศิลปากร.
กรุงเทพฯ, 2505.
21. แสง มนวิฑูร. ชินกาลมาลีปกรณ์ (แปล). กรมศิลปากร, 2501.
22. ประพัฒน์ ศรีณรงค์. สมเด็จพระสังฆราชแห่งกรุงรัตนโกสินทร์.
23. พระศรีวิสุทธิโมลี (ประยูทธิ์ ปยุตโต). พระพุทธศาสนากับการศึกษา
ในอดีต. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ : 2513.
24. ระวี ภาวิไล. พุทธศาสนาในประเทศไทย.
25. สุภัทรทิศ ศิสกุล, ม.จ. คำบรรยายเรื่องศิลปในประเทศไทย.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ : 2506.
26. วชิรญาณวโรรส, สมเด็จพระพรหมยา พระมงคลวิเสสสภา. กรุงเทพฯ :
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2497.
27. ปัญญานันทภิกขุ. ทางสายกลาง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประยูรวงศ์,
2500.
28. พระพิมลธรรม (อาจ อาสโภ) โลกธรรมสูตร. โรงพิมพ์รัชดารมภ์.
การพิมพ์, 2503.
29. ปิ่น มุฑกันต์, พ.อ. กรุงเทพฯ : มงคลชีวิต. สำนักพิมพ์คลังวิทยา.

30. วิชาการ, กรม. แบบเรียนสังคมศึกษา - ศิลธรรม. สำนักพิมพ์คุรุสภา,
2513.
31. พุทธศาสนิกข. หลักระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : องค์การค้ำคุรุสภา,
2511.
32. พร รัตนสุวรรณ. พุทธวิทยา. มหาจุฬาลงกรณฯ กรุงเทพฯ, 2520.
33. พร รัตนสุวรรณ. คำบรรยายพุทธปรัชญา ภาค 1 - 2 กรุงเทพฯ :
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2502.
34. พระอุดมวิชาญตามเถระ (โชค ฌานสิทธิ). อุดมวิชา คณะกรรมการ
วิปัสสนาจารย์, 2499.
35. วิจิตรวาทการ, หลวง. มหัศจรรย์ทางจิต. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
เสริมวิทย์บรรณาการ, 2514.
36. วิจิตรวาทการ. กำลังความคิด. กรุงเทพฯ : สำนักงานเสริมวิทย์
บรรณาการ, 2513.
37. วิจิตรวาทการ. กำลังใจ. กรุงเทพฯ : สำนักงานเสริมวิทย์
บรรณาการ, 2513.
38. หนังสือพระราชทานในพระราชพิธีวันวิสาขบูชาประจำปี เรื่อง
สอนพระพุทธศาสนาแก่เด็ก ตามหัวข้อธรรมในมงคลสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พระจันทร์.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

เกิดที่จังหวัด เชียงใหม่ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายจาก
โรงเรียนวัดโนนทัยพาศ จังหวัด เชียงใหม่ การศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ เข้ารับราชการสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย สุขุมวิท 62
บางจาก พระโขนง กรุงเทพมหานคร.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย